POSTOJNSKI

PREPIH

FEBRUAR 2021 115 LETNIK 15

OBČINA POSTOJNA

Koliko veselja je otrokom prinesel februar! Po dolgem času so šli spet lahko med svoje vrstnike. Druženje s prijateljčki in z vzgojiteljicami ter s sošolci, z učiteljicami in učitelji je popestril še norčavi pust. Letos je bil sicer nekoliko drugačen, a vsega veselja vendarle ni zatrla presneta korona. Tudi otroci iz skupine Mehurčki v prestranškem vrtcu so v maskah in v svojem »mehurčku« pomagali odganjati zimo.

Leto, ki je življenje postavilo na glavo

Vzponi in padci so v preteklem obdobju dobili popolnoma drugi pomen. Padec je nekaj dobrega, vzpon krivulje pomeni krizo. Če je bila pred letom dni pozitivna oseba v družbi zaželena, jo v zadnjem letu postavljamo v izolacijo, saj je njen pozitivizem dobil popolnoma drugačen prizvok.

Marca bo minilo natanko leto dni, odkar smo vstopili v to kaotično obdobje. In ne, ni ga še konec. Čeprav malenkost lažje dihamo, čeprav smo dočakali določene sprostitve ukrepov. Tudi epidemija je malce popustila prijem, znižala številke okužb in obrnila krivuljo obolelih navzdol.

Življenje se počasi vendarle postavlja nazaj v svoje tirnice. Po šolskih in vrtčevskih hodnikih se ponovno sliši otroški smeh, večina storitev je v zagonu, trgovine vabijo kupce v svoje prostore. V dneh, ko pišem tale uvodnik, pa naša regija na žalost ni v najboljšem položaju, saj se po številu pozitivnih testov nahajamo na drugem mestu v državi.

Drage občanke in občani. Vsi skupaj se moramo zavedati, da življenje verjetno še nekaj časa ne bo takšno, kot je bilo pred letom dni. Maska in varnostna razdalja ostajajo del našega vsakdana. Ob tem ponovno apeliram na vas, da še naprej vestno spoštujete priporočila za preprečevanje okužb, saj bomo le s skupnimi močmi regijo vrnili nazaj med najbolj zdrava območja v Sloveniji.

Marsikomu, tudi meni, ni všeč, da je zamrlo družbeno življenje, da je postal stisk roke neprijeten in so objemi skoraj prepovedani. In ne. S tem se ne bomo sprijaznili, ker bo tudi to obdobje enkrat minilo. Strinjam se, da že sedaj predolgo traja, ampak prihaja pomlad in z njo lepši trenutki. Da bodo ti tudi bolj zdravi, pa se moramo potruditi čisto vsi. Saj smo že na dobri poti, le poskrbeti moramo, da ostanemo na njej in ne skrenemo v neznano.

Drage dame. Ob koncu naj se spomnim še na vas. Zaradi moči in topline, ki jo podarjate, je ta svet lepši. Zavedajte se tega in še naprej širite tisto najboljše, kar premorete. Iskrene čestitke ob dnevu žena.

Vse dobro,

Igor Marentič,
župan občine Postojna

Iz vsebine:

4
tema meseca:
Koronakultura

11
tu živimo:
PGD Studenec

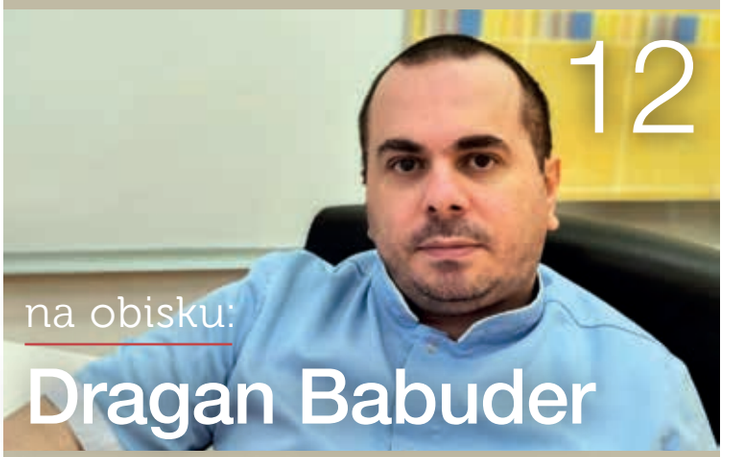
12
na obisku:
Dragan Babuder

Na naslovnici: »Mehurčki«, otroci iz heterogenega oddelka 2. starostnega obdobja Vrtca Prestranek; fotografija: Tomaž Penko

POSTOJNSKI PREPIH

Postojnski prepih je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov. • Postojna, februar 2021, leto izdaje 15, številka 115 • Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepih, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; **postojnski.prepih@postojna.si**. • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298 • Postojnski prepih (Online) ISSN 2536-3905 • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel • Uredniški odbor: Alenka Čuk, Mateja Jordan, Marino Samsa • Urednica občinskih in oglasnih strani: Marina Rebec • Lektoriranje: Lidija Mlakar, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Grafični prelom: Rudolf Z d. o. o. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6.400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.

Doživetja

Se še spomnite, kaj vse smo se (na)učili pri predmetu Spoznavanje narave in družbe? Seveda se marsičesa spomnimo, čeprav smo mnogi zapustili osnovnošolske klopi že pred desetletji. Od takrat se je veliko spremenilo tako v naravi kot v družbi. Spremembe so del našega vsakdana, ljudje jih sooblikujemo, spremljamo, sprejemamo in z njimi živimo – praviloma boljše. Odnosi v družbi in tudi narava nas sicer občasno glasno opozorijo, da vse le ni najboljše, a do kričečih opozoril se ne pustimo kaj dosti motiti. Lansko pomlad je zadonelo alarmantno; tako močno, da smo se skoraj po celem svetu ustavili v enem samem mesecu. Neznan virus nam je velel, da v drugačni šoli – šoli življenja – spet spoznavamo naravo in družbo in se v spremenjenih okoliščinah zazremo vase. Nismo bili pripravljeni na spremembe našega relativno udobnega načina življenja in potrošništva, na omejitve samoumevnih pravic, na odrekanje, disciplinarno vedenje po navodilih ... Bili smo (in pravzaprav smo še vedno) v majhnem čolnu sredi razburkanega morja, v strahu za življenje. Skupni čoln nas je prisilil, da smo se spet zavedli pomena medsebojne človeške solidarnosti in zdelo se je, da jo bomo trajno umestili na vrh lestvice civilizacijskih vrednot. Vendar so zakonitosti kapitalizma naš čoln kasneje premetavale še na druge načine – z okoriščanji posameznikov, kar nas je spet razdvajalo in vznemirjalo.

V lepi pomladi smo se lahko podali v naravo. Niti pomisliti nismo mogli, da bi odkrivali nove eksotične kraje ter iskali prvinskost in doživetja na drugih koncih sveta. Zaradi ukrepov za zdravje in varnost smo bili primorani odkrivati lepe kotičke narave v svoji neposredni bližini. Ne, niso očem tako zelo skriti, a v želji po širnih daljavah nas vse, kar nam leži tako rekoč pred nogami, ni zanimalo, oziroma nas je premalo zanimalo, da bi znali ceniti in spoštovati. Postopno smo več časa preživljali v naravi, sami ali v družbi najožjih družinskih članov. Spoznavali smo, kateri načini rekreacije in doživljanja narave nam omogočajo sprostitev, odmik od vsakodnevnih pritiskov, težav, dvomov in strahov. Ljudje bolj adrenalinske sorte so iskali nove izzive, ki poženejo kri po žilah, ostali pa smo svoj notranji mir našli na sprehodih, v teku, pri delu na vrtu ... V tem koronaobdobju smo bili vendarle nagrajeni za mnoga ponotranjena doživetja. Imeli smo dovolj časa, da smo se bolj zazrli vase in se tudi samokritično preizpraševali o lastnem in družbenem odnosu do narave.

Tudi umetniške vsebine so bile v obdobju izolacije med najbolj zaželenimi oblikami preživljanja prostega časa. Uživali smo v družbi dobrih knjig, filmskih zgodb, televizijskih in spletnih posnetkov opernih, baletnih in gledaliških predstav, koncertov, razstav ... Zdelo se je, da imamo kar naenkrat ves umetniški svet na dlani, čisto blizu in se nam ni treba odmakniti niti z domačega kavča, da bi se ga naužili. Vendar smo po začetnem navdušenju začeli pogrešati doživetja. Kultura nam namreč ob vsej svoji umetniški in ustvarjalni moči na živih dogodkih ponuja tudi posebno energijo in atmosferičnost.

V Postojni smo imeli srečo, da sta se v poletnih dneh, ko so se omejitveni ukrepi vsaj malo sprostili, odvila dva festivala. Po nekaj mesecih smo spet lahko v živo vzpostavili posebno vez med umetniki in poslušalci. Tudi izpovedi naših domačih ustvarjalcev potrjujejo, kako zelo pogrešajo odziv in aplavz občinstva, atmosfero polne dvorane in posebno vzdušje, ustvarjeno ob medsebojnem prepletu energije nastopajočih in izvajalcev. Še zlasti so to pomanjkanje občutili ustvarjalci, ki so z veliko truda pripravili spletne dogodke v živo.

Epidemija bo ostala zapisana v našem kolektivnem zgodovinskem spominu tudi potem, ko bo bitke z virusom konec. Za zdaj še ne vemo, kakšne bodo njene posledice in kako zelo bo spremenila svet. Kako bo v dobi po epidemiji s šolanjem, z delovnimi mesti, s poslovanjem, s trgovanjem, ne nazadnje z družbenim življenjem? Verjetno bodo nekatere med izolacijo uvedene spremembe načina življenja vsaj v delni meri ostale naša stalnica. Tudi »dvojnost« v ponudbi kulturnih dobrin bo najbrž ostala, saj se je splet vendarle izkazal tudi v pozitivnih vidikih. Toda ljudje bomo nedvomno še bolj kot v preteklosti cenili nastope v živo, ker teh doživetij ne more nadomestiti še tako dobra spletna izvedba.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Matej Škrlj.

Koronakultura

V kulturnem domu poteka nujno potrebna prenova infrastrukture.

Covid-19 že skoraj eno leto kroji naša življenja. Na začetku prvega vala epidemije se je zdelo, da se je vse ustavilo, potem smo se začeli prilagajati in poskušali sobivati z nevidnim članom naše družbe. Težo tega sobivanja so nekateri občutili bolj, drugi manj. Med najbolj prizadetimi področji je kultura. Vsi, ki se ljubiteljsko ukvarjajo z njo, pogrešajo skupno poustvarjalnost, vaje in nastope v živo ... Med nami pa so tudi taki, ki jim kulturno udejstvovanje predstavlja vir preživetja, in morajo kljub umanjkanju pogojev delovanja in pristnega stika z občinstvom na nek način zagotavljati tudi svojo eksistenčno podstat. V mesecu kulture smo zato v osrednji temi Postojnskega prepiha preverjali, koliko »žive« kulture je utripalo v tem zadnjem letu v naših krajih, kako so se znašli naši domači ustvarjalci in organizatorji prireditev ter kateri so izkoristili nove izzive, ki jih ponuja splet.

»Zamrznjena kultura«

Nove razmere so se delno zrcalile že v marčevski številki Postojnskega prepiha; vtis je bil, da je kultura 9. marca »zamrznila«. Pravi kulturni mrk pa je odražala aprilska številka, saj med vsebinami ni bilo niti enega zapisa o kulturnih dogodkih niti napovednika.

Uvid v kulturni utrip nam nakaže tudi podatek Občine Postojna – približno polovica vseh prijavljenih projektov, ki se sofinancirajo iz občinskih razpisov, je bila odpovedana. »V večini primerov je bila izvedba projektov prilagojena razmeram, kar smo upoštevali tudi pri pregledu poročil in izplačil. Če so bili stroški izvedbe nižji, se je sorazmerno znižal finančni prispevek Občine. Za neizvedene projekte nismo ponujali možnosti prenosa v novo leto, saj tudi letošnji razpis omogoča društvom, da kandidirajo za več projektov,« pojasni **Sidonija Zega z Oddelka za družbene dejavnosti Občine Postojna**.

V Kulturnem domu Postojna se je sredi marca izvajanje načrtovanega programa povsem ustavilo. »V gledališki abonma 2019/2020 za odrasle je bilo vpisanih 162 abonentov, v abonma za otroke pa 65. Zadnji, šesti predstavi smo bili primorani v obeh abonmajih odpovedati,« pojasnjuje **vodja Kulturnega doma Postojna Katja Jordan**. Prijetno presenečeni so bili nad odzivom abonentov: »Večji del se jih je odločil, da neizkoriščeni znesek donirajo, kar potrjuje, da je naš program kakovosten in izredno dobro sprejet.« Donirana sredstva bodo uporabili za kakovosten program prihodnje sezone, medtem ko gledališkega abonmaja 2020/21 zaradi novega vala epidemije jeseni niso mogli ponuditi. Na odru našega osrednjega kulturnega hrama bi se do konca lanskega leta zvrstilo še preko 100 raznovrstnih dogodkov, a so bili vsi odpovedani. Tako se je lanska statistika prireditev v organizaciji Kulturnega doma ustavila pri »nesrečni« številki 13; ogledalo si jih je več kot 2600 obiskovalcev. Sicer se je tam do začetka epidemije zvrstilo 34 prireditev različnih organizatorjev.

Delo izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti je močno povezano z delovanjem društev. »Ker društva niso delovala in je šolanje potekalo le na daljavo, nismo mogli izpeljati naših 'piramidnih' izbornih srečanj – od območnih preko regijskih do zaključnih državnih, in to v vseh dejavnostih: vokalni, plesni, folklorni in gledališki,« je sporočila **vodja postojnske območne izpostave JSKD Silva Bajc.** Z obžalovanjem je dodala: »Tako je Postojna konec septembra prvič od leta 2005 ostala brez gledališkega festivala Linhartovo srečanje.«

Tudi **Silvo Čuk, lastnik podjetja Media M** in nepogrešljivi »tehnični«, občasno tudi vsebinski soustvarjalec prireditev v Postojni, se je moral soočiti s posledicami epidemije. »Del mojega dela, ob katerem uživam, je tudi nudenje tehnične podpore izvajalcem kulturnih in ostalih vsebin. Ravno ti dogodki so bili deležni prvih uvedenih ukrepov ob pandemiji. Zadnji, ki smo ga še spravili 'skozi šivankino uho' v postojnskem kulturnem domu, je bil koncert skupine Dan D. Ukrepi so ohromili množične dogodke in posledično zarezali v kruh vseh, ki kulturo ustvarjajo, ter pahnili v negotovost tudi tiste, ki smo jim tako ali drugače v pomoč in z njimi sedaj delimo tudi usodo,« pojasnjuje Čuk.

V pričakovanju poletja in festivalov

Po prvem »šoku« je poskušalo več ustvarjalcev, društev in ustanov svoje udejstvovanje vsaj v določeni meri preseliti na splet. **Kulturni dom** je na spletni strani in svojih družbenih omrežjih ponujal »*Kulturno urico*« z izbranimi kulturnimi

vsebinami. Z natečajem *Lokalno je aktualno* je k sodelovanju privabil tudi domače ustvarjalce. Šestnajst jih je sodelovalo s posnetki svoje ustvarjalnosti, Kulturni dom pa jih je preko svojega Facebook profila ponesel do kulture željnih ljudi.

Tudi **Notranjski muzej Postojna** je poskušal vzdrževati stik s svojimi obiskovalci s pomočjo spleta, družabnih omrežij in e-novic. Pripravil je digitalno razstavo, najmlajšim pa na svoji FB strani ponudil zamisli za muzejsko delavnico na domu.

V **Knjižnici Bena Zupančiča Postojna** so si bralci najprej lahko izposojali le e-knjige in druga e-gradiva. Četrtega maja je v skladu z vsemi ukrepi spet odprla svoja vrata in v naslednjih mesecih je sledilo več razstav. Z njimi knjižnica bogati kulturni utrip Postojne tudi v letošnjem letu, medtem ko se za virtualne literarne pogovore (še) ni opogumila.

Konec junija je prinesel obet živahnejšega kulturnega utripa, čeprav z omejenimi možnostmi. Ljubitelji kulture smo si lahko ogledali več razstav v organizaciji **društva HNUM, Varuhinj gozda, Magde Cej, Društva likovnih ustvarjalcev** in **Jasmine Čelan**; prisluhnili smo koncertom **Mešanega pevskega zbora Postojna, Vokalne skupine Mavrica, Vokalne skupine Elum, Vokalne skupine Slavna,** spremljali **4. Knoblove dneve v organizaciji Športno-kulturnega društva Orehek** in **pesniški večer S poezijo med ljudi Kulturnega društva Vse-eno** ter se že veselili poletnega festivalskega dogajanja.

Poletna festivala

Poleti so bile dovoljene prireditve na prostem, vendar ob številnih omejitvah, kar je mnogim organizatorjem tradicionalnih in uveljavljenih festivalov vzelo veter iz jader. Le redkokatero slovensko mesto se je lahko pohvalilo s festivalom, Postojna pa celo z dvema.

Kulturni utrip poletja v organizaciji **Občine Postojna** je zaznamoval dogajanje od 7. julija do sredine avgusta in vsem generacijam, željnim prireditev, postregel z nastopi številnih domačih in drugih izvajalcev. Čestitke za vztrajno delo in pogum si zaslužijo tudi vsi organizatorji festivala **Zmaj 'ma mlade** iz **Mladinskega centra Postojna**. »Zmajevi mladiči« so obiskovalce povabili na prijetno lokacijo na parkirišču med občinsko stavbo in kulturnim domom, v začetku oktobra pa za spomin postavili še razstavo fotografij.

»Organizacija je zahtevala vrsto prilagoditev, dodatnega dela in administracije, ampak menimo, da je bilo vredno truda. Naši občani in drugi obiskovalci so potrebovali razvedrilo, kulturni izvajalci pa nastope in zaslužek,« je povedala Sidonija Zega z Občine Postojna.

Jesen in zima na spletu

Po slovesu poletja se je dogajanje spet preselilo na splet. Več vokalnih skupin ima vaje preko spletnih aplikacij. **Društvo HNUM** je pripravilo več razstav v Podjetniškem inkubatorju v Velikem Otoku in Jezikovni šoli Athena, **Notranjski muzej Postojna** je odprtje več razstav najprej prestavil, nato za dve ponudil virtualno različico.

Spomin na Zmajev festival.

tečaj čaranja z otroki in ob tem so se (na)učili tudi, kako tehnično in vsebinsko uporabljati Zoom. »Izvajalec je bil profesionalec in je znal delati z otroki. Ti se radi pokažejo in radi govorijo, medtem ko so odrasli bolj tiho, se ne izpostavljajo in ne komunicirajo preko klepetalnika. Otroci so poznali dosti več 'fint' na Zoomu, kot sem jih jaz,« opiše svojo izkušnjo Hočevarjeva. V decembru so organizirali tako imenovane Praznične dni v svojem bistvu. »Odziv je bil enkraten, imela sem tudi do 100 udeležencev. Na sploh smo imeli srečo z vsebino in izvajalci.« Za tehnično izvedbo

> Posodobitev infrastrukture v postojnskem kulturnem domu naj bi bila zaključena še pred poletjem.

JSKD RS organizira spletna izobraževanja za kulturna društva. Postojnska izpostava je organizirala spletni seminar aranžiranja pesmi za vokalne zasedbe, v sodelovanju z drugimi izpostavami pa koordinira še prijave na različne spletne tematske delavnice.

Večgeneracijski center Točka moči je začel predavanja, delavnice in tečaje izvajati preko spletne aplikacije Zoom. »Nekatere vsebine so pomenile virtualno nadaljevanje naših rednih srečanj (npr. tečaj ruščine, access bars, Spoznaj sebe in druge),« pove **vodja Točke moči Nina Vanita Hočevar** in poudari, da so jih izvedli s prostovoljci. Pred novim letom je Točka moči izvedla

so poskrbeli sami, na začetku pa jim je »pri nastavitvah računalnika, da se je dobro slišalo«, priskočil na pomoč Silvo Čuk. »Zdi se mi, da so naše vsebine takšne, da si lahko dopustimo, da ni vse 'tipi-topi'. Moje izkušnje so super; predvsem sem se naučila, kakšne vsebine pritegnejo dosti ljudi preko interneta. Ljudje so se že navadili na to obliko,« pojasni Hočevarjeva.

Občina Postojna je finančno podprla ustvarjalce, ki so se odločili svoje stvaritve ponesti do ljudi s pomočjo spleta. »Letošnji kulturni praznik je bila prva večja priložnost, da smo tudi sami pripravili 'virtualno proslavo'. Podobno nas po vsej verjetnosti čaka tudi ob praznovanju občinskega praznika,« pojasnjuje Sidonija Zega. Virtualni pozdrav kulturi so predvajali na TV Kolut, Facebook strani Občine in njenem Youtube kanalu. Do sedaj ima prireditev na Youtubu 464 ogledov, seveda pa so si jo ogledali tudi mnogi televizijski gledalci. »Z ogledi smo zadovoljni, saj bi s tako številčnim občinstvom večkrat napolnili dvorano kulturnega doma. Zadovoljni so bili tudi naši občani, saj smo po predvajanju prejeli veliko njihovih pohval,« pove Zegova.

Prireditev je potekala pod režijsko in scenaristično taktirko Silva Čuka: »Video zapis ob kulturnem prazniku je bil eden od dobrodošlih virtualnih dogodkov našega prostora. Sámo delo je prineslo pomembne izkušnje vsem sooblikovalcem.« Upa, da so s tem prispevali k praznovanju dneva kulture v naši občini.

Spletni koncerti v živo terjajo pogum

Spletih dogodkov »v živo« pa ni bilo na pretek. »Verjetno gre del vzroka, da tovrstnih dogodkov (vsaj na spodobni ravni) ni toliko, kot bi si želeli, iskati tudi v tem, da je realizacija tudi tehnično zahtevna in povezana s stroški,« pojasnjuje Silvo Čuk.

Med prvimi, ki so se pogumno podali na splet v živo, je bila **Vokalna skupina Elum**. »Letošnja sezona je bila velik odmik iz cone udobja, vendar se nismo predale, in smo že z letnim koncertom 26. julija prek Facebooka sebi in drugim doka-

Niz KŠOPPovih spletnih koncertov Postojna špila so obogatili tudi Vita Jordan, Silvo Čelhar in Ado Krpan.

zale, da se da,« je povedala **zborovodkinja Karolina Repar**. Jeseni so na krilih dobrih odzivov »zagrizle« v še bolj zahteven projekt otroških izštevank Nace ima dolge tace. »Razmere so se zaostrile in naše vaje premaknile izključno na Zoom. To je projekt Nace ima dolge tace postavilo pod velik vprašaj. Če sem iskrena, bi skoraj padel v vodo, vendar smo na koncu z mojo vztrajnostjo, zaupanjem deklet, da bo šlo, ter velikim znanjem in trudom ostalih vpletenih ustvarili lep, kakovosten in za ohranjanje kulture dragocen izdelek. Do zdaj ima na YouTubu že več kot 1.200 ogledov,« zadovoljno pove Reparjeva.

V prazničnem decembru je sledilo še nekaj projektov oziroma koncertov. Brata **Vital in Jan Jurca** sta ob pomoči **produkcijske ekipe Žerjavisti** in **društva Cajt** izvedla akustični koncert z domačega kavča, kar je pripomoglo k sproščenemu vzdušju in domačnosti.

Tudi **Zdravka Plešeta iz društva Viola** prevevajo dobri občutki po odzivih na decembrski koncert, posvečen štirim skladateljem – Alojzu Srebotnjaku, Giuseppeju Tartiniju, Ludwigu van Beethovenu in Petru Iljiču Čajkovskemu. Zaradi epidemije je društvo Viola koncert prestavilo na splet. Glasbena umetnika **Zdravko Pleše** in **Denys Masliuk** sta se znašla pred povsem novim izzivom: »Kot izvajalca naju je najbolj skrbelo zajetje zvoka. Nisva si mogla predstavljati, kako bo najina izvedba zazvenela na računalniških zvočnikih, zvočnikih prenosnikov, na telefonih. Zavedala sva se, da bo dvorana brez občinstva, kar bo zelo vplivalo na celotno zvočnost izvedbe. Spraševala sva se, ali nama bo uspelo prenesti sporočila in čustva skladb ...« Koncert je bil kljub vsem skrbem zelo dobro organiziran in izveden, izvajalca pa sta namesto aplavza v živo prejela številne čestitke preko telefonskih sporočil in elektronske pošte. Glasbenika podarjata, da sta pogrešala postojnsko publiko v živo, njeno energijo in atmosfero »živega« koncerta. »Spletni koncert vsekakor ponuja drugačnost,« strne svojo izkušnjo Pleše.

V decembru nas je z Božičnicami, s serijo koncertov v živo, razveselil tudi operni pevec **Jure Počka**j. Tako kot ostali izvajalci je občutil zahtevnost spletnega dogodka v živo tudi s tehničnega vidika. »Zame kot producenta, scenarista, režiserja, 'scenca' in glavnega izvajalca je seveda težje, ker imam med samim oddajanjem 'glavo na preveč mestih', in lahko se zgodi, da pri tistem, kar je najbolj očitno in pod kritiko publike, spodleti. Seveda, če bi imel na voljo finance, bi te vloge z veseljem dodelil še vsaj dvema osebama, jaz pa bi se lahko posvetil svojemu poslanstvu,« razmišlja o svoji izkušnji Počkaj. Nato odkrito doda: »Poslanstvo me žene naprej, in če v sebi ne bi držal toliko kreative, verjetno ne bi šel v te glasbene video projekte.« Pri izvedbi ga je vodila tudi želja, da v klavrno decembrsko stanje duha vnese gledljivo, poslušljivo in veselo praznično oddajo. Hvaležen je za pomoč produkcijske ekipe. Poudari, da mu brez nesebične in profesionalne pomoči **Primoža Petohleba**, **Klemna Premrla** in **Gustyja Jesenka** ta projekt ne bi uspel. Za podporo (tudi finančno) se zahvaljuje tudi zvestemu občinstvu – saj je bila Božičnica najbolj gledana decembrska oddaja na Primorsko-Notranjskem – ter sponzorjem in Radiu 94 za širjenje koncertov prek radijskih valov. Jure tudi zdaj ne počiva, in snuje nove koncerte. Na gradu Prem je izvedel Valentinov koncert.

Najbolj sveže izkušnje pri organizaciji koncertov v živo ima **Klub študentov občin Postojna in Pivka.** V februarju je namreč začel z nizom koncertov Postojna špila in tako ponudil domačim glasbenim ustvarjalcem priložnost za sodelovanje.

Kakovostni spletni dogodki so tehnično zahtevni in povezani s stroški.

Kako bo v naslednjih mesecih?

Pri izvedbi dogodkov v živo in na spletu je pomembna tudi tehnična oprema. Kulturni dom Postojna se že dalj časa sooča z zastarelo infrastrukturo oziroma s pomanjkanjem ustrezne opreme. V lanskem letu je Zavod Znanje (Kulturni dom je ena od njegovih enot) v partnerstvu z občinami Postojna, Pivka in Ilirska Bistrica uspešno sodeloval na razpisu LAS. Ker je tudi v slabih zadevah vedno nekaj dobrega, je čas epidemije sovpadel z njegovo obnovo. Posodobitev infrastrukture naj bi bila zaključena do poletja. Naložba bo omogočala boljše pogoje za izvedbo zahtevnejšega kulturnega programa ter uvajanje inovativnega vzgojno-izobraževalnega programa za otroke in mladino.

Na Občini že načrtujejo spletno proslavo ob občinskem prazniku 23. aprila. Vendarle upajo na umiritev razmer, da bodo v omejenih okvirih za dan državnosti pripravili prireditev v živo, poleti pa festival Kulturni utripa poletja. Vodja postojnske območne izpostave JSKD Silva Bajc je med načrti izpostavila razstavo Marice Batis Pogledi in razgledi. Na ogled bo predvidoma od 8. marca dalje v postojnski knjižnici. Skupaj s FB stranjo Pstwjna pa organizirajo fotografski natečaj Skriti zakladi; zanj je rok prijave do 15. marca. Jure Počkaj se veseli junijskega koncerta na kongresnem trgu v Ljubljani ter julijskih koncertov v Postojni in na gradu Prem. Slovenska filharmonija naj bi v oktobru spet umestila v program Ein Deutches Requiem; v njem ima Jure eno glavnih vlog. »Želim pa si tudi že 8. marca ob sproščenih ukrepih izvesti hibriden dogodek z gledalci v živo in prek televizijskih zaslonov. Z vrhunskimi glasbeniki pripravljamo tudi klasičen velikonočni program,« napoveduje Počkaj.

Besedilo: Ester Fidel; fotografije: Občina Postojna, MCP, zajem slike.

Popravek

V prejšnji številki Prepiha je bil v prispevku z naslovom Strojniki se predstavljajo na razstavi v knjižnici naveden tudi podatek, da so dijaki razstavljene ročno izdelane predmete izdelovali v okviru praktičnega pouka predvsem v zadnjih dveh letih, kar je veljalo samo za vsebine na predstavitvenih plakatih. Ostali razstavljeni predmeti, ki so bili na ogled, so rezultat daljšega, večletnega delovanja srednje strojne šole v Postojni. Vsem, ki so v preteklosti sodelovali pri snovanju in oblikovanju omenjenih izdelkov – tako mentorjem kot dijakom – se za to napako opravičujemo.

Uredništvo

Ustanovitev visokošolskega zavoda v Postojni vse bliže

Postojnski svetniki so se na februarski seji med drugim seznanili s končnimi poročili nadzornega odbora in sprejeli pobudo za ustanovitev delovne skupine, ki bo pripravila elaborat za ustanovitev visokošolskega zavoda v Postojni.

Tudi 15. redna seja Občinskega sveta Občine Postojna je potekala v posebnih okoliščinah, saj ji je del svetnikov prisostvoval v dvorani GRC Postojna (seveda ob upoštevanju priporočil NIJZ), nekateri pa so jo spremljali prek videokonferenčne povezave.

Mag. Mojca Vadnov, predsednica Nadzornega odbora Občine Postojna, je ob predstavitvi končnih poročil uvodoma poudarila, da je KS Hrašče predložila zgledno urejeno dokumentacijo, in ji nadzorni odbor ni izdal nobenih priporočil. Občina Postojna posluje skladno z zakonom, koncesnine so plačane v rokih in porabljene namensko. Več nepravilnosti poslovanja so ugotovili pri Košarkarskem društvu Postojna. Izdali so mu največ – pet priporočil. Poročevalka je izpostavila nepreglednost poslovnih knjig in gotovinskega poslovanja. »Nadzorni odbor ne more z gotovostjo trditi, da so bila javna sredstva porabljena gospodarno,« je dejala Vadnovova. **Marjana Nagodeta** je v razpravi zanimalo, kako se izogniti kopičenju neplačanih najemnin, kar pa – kot je dejala Vadnovova – ni bil predmet nadzora. **Stanko Markovčič** pa je menil, da so bila priporočila Košarkarskemu društvu Postojna preblaga, in bi bilo treba financiranje iz javnih sredstev začasno ustaviti.

Direktorica občinske uprave Marina Rebec je v nadaljevanju pojasnila, da je preučevanje različnih razvojnih dokumentov pokazalo, da je treba na Postojnskem na področju šolstva narediti korak naprej. »Z ustanovitvijo visokošolskega zavoda bi izboljšali izobrazbeno raven, pospešili gospodarski razvoj, zmanjšali odliv maturantov in pripomogli k dvigu kulturne in civilizacijske ravni v regiji. Zmanjšali bi tudi razvojni zaostanek Postojne in regije na področju visokega šolstva,« je dejala Rebčeva. Na vsa ta vprašanja naj bi odgovoril elaborat, za pripravo katerega bo Občina imenovala delovno skupino, ta pa bo o svojem delu poročala občinskemu svetu. Elaborat naj bi bil pripravljen v šestih mesecih, visokošolski zavod pa ustanovljen v dobrih dveh letih. Gre za regijski projekt, ki bo programsko in znanstveno-raziskovalno pomenil dodano vrednost vsem obstoječim izobraževalnim institucijam na Postojnskem in v Primorsko-notranjski regiji. Njegov namen je, da se kapacitete regije nadgradijo z znanjem ljudi in odpravi primanjkljaj kadra, nalaga pa ji tudi zagotavljanje novih delovnih mest. »Pričakujemo, da bodo pobudo s »pismom o podpori« za ustanovitev in razvoj visokega šolstva v Postojni podprli različni deležniki s področja gospodarstva, izobraževanja, znanstveno-raziskovalne sfere ter javnih in zasebnih zavodov. Za »pismo o podpori« bomo zaprosili tudi sosednje občine,« je dejala direktorica občinske uprave.

Blanka Markovič Kocen

Najprej Zalog, nato še tri (ali štiri) krožišča

Po dvojnem krožnem križišču na stičišču obeh mestnih vpadnic bo Postojna predvidoma dobila še krožišči na Reški cesti, podobna ureditev pa se zdi najprimernejša tudi za ureditev prometa na Prestranku. Občina Postojna v sodelovanju z Direkcijo za infrastrukturo RS (DRSI) sicer išče rešitev tudi za problematične odcepe z regionalne ceste v vasi Hrašče.

Prednost ima zagotovo ureditev krožnega križišča **v Zalogu**, saj je vključevanje na cesto zaradi neprekinjenih kolon pogosto skoraj nemogoče. S krožiščem, za katerega bodo odšteli okoli 950 tisoč evrov in naj bi ga po predvidevanju **postojnskega župana Igorja Marentiča** začeli graditi v začetku naslednjega leta, bodo omogočili tudi dostop do parcel proti Stari vasi.

Drugo krožišče bo na odcepu za bencinski servis; tam družba Petrol sicer načrtuje prenovo in razširitev, med drugim naj bi na tem delu zrasla tudi restavracija s hitro prehrano. Župan zagovarja izgradnjo krožišča, saj bo to hkrati olajšalo vključevanje prometa iz industrijske cone.

Na **Petrolu** so z odgovori skopi, potrjujejo le dogovore z »vsemi deležniki«. »Pri obnovi bomo sodelovali tako z Občino Postojna kot McDonaldsom, vendar dokončnih dogovorov še nismo sklenili,« so zapisali in pojasnili, da je za določene spremembe rokov in podaljšanje pro-

Prestranek bo dobil krožišči.

cesov kriva pandemija. Časovnico zato prilagajajo situaciji. Občina namerava po Marentičevih navedbah od Petrola odkupiti 7000 kvadratnih metrov zemljišča za ureditev parkirišča. Zdaj čakajo na idejno zasnovo za ureditev območja. Sledila bo izdelava Občinskega podrobnega prostorskega načrta.

Na **Direkciji za infrastrukturo RS** pa že pripravljajo idejno zasnovo s pridobitvijo projektnih pogojev in prometno analizo kapacitete vseh treh križišč na Reški cesti. Finančna konstrukcija bo znana, ko bo, predvidoma sredi leta, zaključena idejna zasnova vseh križišč.

Med projekti, ki jih bo Direkcija letos predlagala Vladi RS za uvrstitev v proračun, je tudi »Ureditev ceste in križišč **na Prestranku**«. Tam bi po županovih besedah z dvema krožiščema radi uredili promet na državni cesti med središčem naselja oziroma križiščem »pri Škorenjčku« in odcepom za Žeje oz. »pri Binetu«. »Industrijska cona bo kmalu zasedena, nova ureditev pa bo tovornjakom omogočila obračanje nazaj proti avtocesti,« razlaga župan in napoveduje tudi drugačno ureditev prometa v smeri proti Postojni. »Promet v smeri Pivke bo tekel tako kot doslej, cesta v drugo smer pa bo speljana pod drugim železniškim obokom.« Po uvrstitvi projekta v proračun bo Direkcija naročila izdelavo idejne zasnove in prometno analizo kapacitete križišč v Prestranku.

Pod drobnogledom je tudi regionalna cesta skozi **Hrašče**. Tam nameravajo v sklopu urejanja kolesarskih poti preurediti vse tri nevarne odcepe. »Priključka v obliki črke Y bomo preuredili v pravokotna, saj avtomobili na ravnini dosegajo velike hitrosti, in bo vključevanje varnejše. Na izvozu v smeri Hruševja pa je problem tudi nepreglednost, zato je ena od različic, da bi tudi na tem delu uredili krožišče,« razkriva župan.

Direkcija je že naročila izdelavo projektne dokumentacije treh priključkov na državno cesto Postojna–Razdrto v območju naselja Hrašče. Do sredine letošnjega leta bo kot osnova za optimalno ureditev predvidoma izdelana tudi prometna analiza kapacitete križišč. Nadaljevali bodo z odkupi potrebnih zemljišč.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Tomaž Penko.

Pokrite tržnice v »avtobusni« ne bo

Zanemarjena stavba avtobusne postaje je že leta ena od sramot turističnega mesta, nič bolje kot s prejšnjim pa se ji ne godi niti s sedanjim lastnikom, družbo Nomago. Žal se je zalomilo pri vseh dosedanjih poskusih odkupa, zato je njena usoda najverjetneje odvisna od aktualnih dogovorov med lastnikom in za zdaj neznanim potencialnim investitorjem. Ta želi stavbo podreti in na njenem mestu zgraditi nov stanovanjski objekt. V družbi Nomago dogovore sicer potrjujejo, podrobnosti pa ne izdajajo.

Tržnico bodo razširili in pokrili, avtobusno postajo (v ozadju) pa (najverjetneje) podrli.

Postojnska Občina se je o odkupu stavbe pogovarjala že s prejšnjim lastnikom, z družbo Avrigo, a se je zataknilo pri previsoki ceni. Pogajanja sta nato zavlekla še menjava lastništva in odstop lokalnega podjetja (to je nameravalo v stavbi urediti poslovne prostore), občina pa je medtem spremenila tudi načrte za pokrito tržnico.

»Ureditev tržnice v stavbi in ob njej bi šla na račun manjšega števila parkirnih mest, ki jih bo občina odkupila od investitorja. Ta pa mesto nujno potrebuje, zato smo se odločili, da tržnica ostane, kjer je,« je odločen **župan Igor Marentič**. »Postavili bomo še dodatnih pet hišk in prostor pokrili z nadstreškom,« nadaljuje in računa na enega od razpisov, na katerem bi pridobili okoli 100 tisočakov. Čeprav projekt še ni izdelan, je načrt po županovem mnenju tudi finančno izvedljiv, ureditev tega dela mesta pa bi bila v kontekstu skorajšnjega urejanja Tržaške ceste tako rekoč nujna. Kot smo izvedeli, se za nakup stavbe zanima eno od gradbenih podjetij, s katerim se lastniki trenutno dogovarjajo glede cene.

Konkretnih odgovorov v **družbi Nomago** ne dajejo. Pojasnili so, da morebitnih poslovnih dogovorov in imen potencialnih kupcev »žal ne morejo in ne smejo razkrivati«. Potrdili pa so, da »se je doslej za nakup nepremičnine zanimalo že večje število potencialnih investitorjev, s katerimi se aktivno pogovarjajo o prodaji«.

Sicer zagotavljajo, da so del njihove strategije tudi avtobusne postaje, ki jih želijo spremeniti v moderna multimodalna vozlišča. »S tem bomo namreč uporabnikom omogočili še boljšo uporabniško izkušnjo, saj bodo lahko na enem mestu kombinirali različne storitve mobilnosti,« so zapisali. Kot zatrjujejo, si že dalj časa prizadevajo urediti tudi status avtobusne postaje v Postojni. »Za nas je ključnega pomena dolgoročno smiselna ureditev v interesu uporabnikov javnega potniškega prometa,« še navajajo. Kdaj konkretno bo projekt zaključen, ne morejo napovedati, saj je »zaradi trenutnih epidemioloških razmer, omejitve gibanja in drugih ukrepov za zajezitev epidemije projekt začasno v mirovanju«.

Po Marentičevih navedbah namerava Nomago v primeru prodaje zadržati približno polovico parkirišča oziroma postajališča in nekaj prostorov v sami stavbi. Idejno zasnovo potencialnega kupca ocenjuje kot všečno, na njeno realizacijo pa bo v vsakem primeru treba še počakati. Občina mora namreč pripraviti še Občinski podrobni prostorski načrt.

Rušenje in gradnjo novega objekta bi v primeru pozitivnega dogovora tako lahko realno pričakovali v letu 2022.

Besedilo in fotografija: Mateja Jordan.

Ozbičev salon postaja »živi« muzej

Za že predlani obnovljeno fasado nekdanjega Ozbičevega brivsko-frizerskega salona v Postojni nastajajo zametki bodočega muzeja, ki bo obiskovalcem ponudil vpogled v njegovo preteklost, pa tudi v zgodovino same obrti. Razstavo pripravljajo v Notranjskem muzeju, na postojnski Občini pa si želijo čim prej spoznati bodočega najemnika. Ta bo v obnovljenih prostorih tako imenovanega živega muzeja nadaljeval tradicijo legendarnega brivskega mojstra.

Nekdanji Ozbičev salon je skoraj že pripravljen na novega najemnika.

Po mnenju **Maje Piškur z Občine Postojna** je smiselno, da frizerja za delo v salonu najdejo čim prej. »Prav je, da se bodoči najemnik vključi že v samo obnovo, da začuti prostor in mu prilagodi svoje podjetniške ideje,« pravi in napoveduje skorajšnji poziv zainteresiranim, saj se obnova v okviru projekta *Domače in umetnostne obrti – dediščina in sodobnost* bliža koncu.
»Zaključena so vsa gradbena dela, prav tako obnova vodovoda in elektroinstalacij. Na delu sta že restavrator in slikopleskar, vse pa poteka pod nadzorom Zavoda za varstvo kulturne dediščine,« razlaga Piškurjeva. Čeprav je sanacija vlažnih zidov podražila investicijo, meni, da ta ne bo višja od 150 tisoč evrov. Občina bo pokrila dobro polovico, saj projekt v višini 70 tisočakov sofinancira Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja.

Salon z originalno opremo iz leta 1924, ki je vrata po skoraj stoletju delovanja zaprl pred petimi leti, bo tako kmalu postal še ena od turističnih zanimivosti mesta. Prvi del njegove obnove je bil zaključen sredi leta 2019, v drugem pa pod okriljem Notranjskega muzeja nastaja tudi etnološka razstava. Poleg fotografij, ki so bile lani že razstavljene na Titovem trgu, bodo na ogled tudi zanimivi frizerski predmeti, pravi **vodja muzeja Tina Poljšak**.

»Druga tretjina bo osvetlila zgodovino stavbe in frizerstva, zadnja tretjina pa bo zasnovana avdiovizualno in bo obiskovalce pritegnila tudi k sodelovanju. Fotografije in druge predmete bomo uporabili za tako imenovano didaktično steno s kukali, z duhali in velikim ogledalom, kjer bodo lahko najmlajši poskusili tudi za različne čase običajne pričeske.« Avtorica razstave je zunanja **etnologinja Ana Vrtovec Beno**.
Jeseni so občane povabili, da prispevajo predmete za razstavo in po besedah Poljšakove je bil odziv dober. Kot računa, jo bodo lahko začeli postavljati spomladi, nared pa bo že do konca poletja.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Boštjan Martinjak (arhiv muzeja).

Ponovno na rdeči seznam?

Primorsko-notranjska regija je v februarju ponovno zdrsnila med območja z najslabšo epidemiološko sliko. S skoraj 660 primerov 14-dnevno potrjenih na 100 tisoč prebivalcev je na predzadnjem mestu, slabše gre samo še Obalno-kraški regiji. Posebna zaskrbljenost velja za občino Postojna, saj število okužb v zadnjih dveh mesecih ne pada.

Poveljnik občinske Civilne zaščite Cveto Kravanja lahko o razlogih le ugiba, saj so okužbe po njegovih besedah zelo razpršene, občani pa se vsaj na videz ukrepov dokaj vestno držijo. »Pogovarjali smo se tudi s strokovnjaki, a do pravih zaključkov nismo prišli. Okužbe naraščajo v vseh sredinah, zato njihov vir ni znan in jih ni mogoče zamejiti,« je pojasnil.

Kravanja še vedno verjame, da se slika lahko popravi, drugače se nam ne piše nič dobrega. Zdaj bi morali po njegovem mnenju še dosledneje spoštovati vse zaščitne ukrepe, saj bomo le tako preprečili širjenje okužb, zlasti ob pojavu novih sevov. »Če bodo okužbe naraščale, bo regija ponovno pristala v rdeči coni,« svari poveljnik.

Sicer pa so občani v zadnjem mesecu lahko izkoristili možnost več brezplačnih hitrih testiranj. Po navedbah Regijskega štaba CZ za Notranjsko so rekord dosegli 18. februarja, ko so v sedmih urah testirali kar 566 ljudi in med njimi odkrili pet okužb.

Zdravstveni dom (ZD) poleg hitrih testov izvaja tudi PCR teste za bolnike, kapacitete pa ne zadostujejo vedno povpraševanju. Nenadno sproščanje ukrepov, pogojeno s testiranjem, je v torek po kulturnem prazniku povzročilo zmedo in precej slabe volje. Zaposleni niso obvladali niti številnih klicev in elektronskih sporočil, kaj šele želenih testiranj. Po besedah **direktorice, prim. Irene Vatovec** jih je vladna odločitev o odprtju trgovin in drugih dejavnosti popolnoma presenetila. Načrtovali so testiranje več kot 200 šolnikov in zaposlenih v vrtcih, na dodatno število pa niso bili pripravljeni. Kasneje so se kapacitete sprostile in so poleg plačljivih testiranj za podjetja organizirali tudi več masovnih testiranj za občane.

Nadaljuje se tudi cepljenje. V januarju so za starejše od 80 let ter zaposlene v zdravstvu in varstvenih zavodih porabili okoli 500 doz cepiv. V februarju so prejeli 220 dodatnih Pfeizerjevih doz cepiva in 100 doz cepiva AstraZeneca, namenjenega populaciji, mlajši od 65 let. Kako bo s cepljenjem v naslednjih tednih, je po direktoričinih besedah odvisno od nabave cepiva.

Sicer pa v ambulantah postojnskega ZD že zaznavajo posledice pri pacientih po prebolelem Covidu 19. »Predvsem starejši in kronični bolniki čutijo utrujenost, hitreje se zadihajo, pri mlajših je pogosto tiščanje v prsih. A preiskave ne pokažejo ničesar,« navaja direktorica, prim. Irena Vatovec. Domneva, da gre za posledice, ki jih je z razpoložljivimi metodami nemogoče ugotoviti. Zdravnica sklepa, da se to dogaja zato, ker ljudje ne odležijo bolezni. Še bolj pa jo skrbijo znaki, ki kažejo prizadetost živčnega sistema, kot so vrtoglavice, mravljinčenje in različne senzacije po koži. Vatovčeva zato opozarja, da bolezen še zdaleč ni lahka. »Najbolj pa nas skrbijo primeri pri otrocih, kjer je bolezen potekala res težko, ali pri mlajših odraslih, kjer lahko pride do vnetja srčne mišice. Očiten je tudi porast embolij in tromboz kot posledica okužb,« opozarja.

Mateja Jordan

»Čudeži« v nemogočih razmerah

Hitro testiranje in cepljenje sta po napornem drugem valu epidemije prinesla v domove za starejše preobrat in olajšanje, je po srečanju v Postojni povzel minister za delo, družino, socialo in enake možnosti Janez Cigler Kralj. Izpostavil je pomen sodelovanja med različnimi službami ter napovedal reševanje prostorske in kadrovske problematike domov.

Cigler Kralj se je v Postojni mudil na povabilo Štaba Civilne zaščite za Notranjsko. Ta je na razširjeni seji v prostorih Gasilsko-reševalnega centra 5. februarja z vodstvi vseh šestih domov starejših v regiji analiziral ukrepe in ocenjeval aktivnosti ob vdoru novega koronavirusa v institucije ter razpravljal o predlogih, ki bi ukrepanje v primeru ponovitve epidemije v domovih še izboljšali.

»Dejstvo je, da so ekipe ob podpori ministrstva za delo, ministrstva za zdravstvo, civilne zaščite in ostalih v danih razmerah naredile vse, kar je bilo mogoče. Iz tega smo se naučili tudi, kaj je treba narediti pred morebitnim tretjim valom in za naprej,« je dejal minister in poudaril, da je bilo v drugem valu domove praktično nemogoče obraniti pred vdorom okužb. Pohvalil je ukrepanje na vseh ravneh

Minister Cigler Kralj meni, da ni še čas za sproščanje ukrepov v domovih.

ter pozdravil možnost hitrih testov in cepljenja; to se je v slovenskih domovih za starejše začelo konec decembra. »Nedvomno je bila pomoč najhitrejša in najboljša tam, kjer je sodelovanje med vsemi službami dobro,« je zatrdil in se z besedami »v nemogočih razmerah ste tukaj delali skoraj čudeže« zahvalil vsem, ki so sodelovali pri reševanju izbruhov epidemije znotraj domov.

Minister se zaveda stanja nekaterih domov in dolgotrajne kadrovske podhranjenosti, zato je napovedal korekcije standardov in normativov, razmišljati pa bo treba tudi o prenovi nekaterih domov. »Seveda se ne da na hitro nadoknaditi 20 let zastoja, a smo za reševanje že namenili precej denarja, strokovna skupina pa že pripravlja nove standarde.« Domovi so ob epidemiji prejeli tudi finančno pomoč.

Poleg sežanskega je bil v regiji najbolj prizadet postojnski Dom upokojencev, saj sta se okužili kar dve tretjini stanovalcev, pa tudi precej zaposlenih. »Zato smo bili tudi vsi nezdravstveni delavci prisiljeni obleči skafandre in opraviti vsa nujna dela oziroma poskrbeti za ljudi. To smo seveda kasneje plačali s svojim zdravjem,« je povedala **direktorica Alenka Curk**, zadovoljna, saj se je stanje že tako stabiliziralo, da lahko sprejemajo celo nove oskrbovance.

Na najboljše upa tudi **Marjana Mihelčič Bizjak, direktorica Talita Kuma**; tam že od 12. decembra ni nove okužbe. »Spomin na november, ko je bilo najhuje, pa je še zelo svež. Zato smo v strahu, ki je tudi pozitiven, saj se dosledno držimo vseh ukrepov,« je zatrdila. V rdeči coni, urejeni v Inkubatorju, sta se v 20 dneh zamenjali samo dve skupini bolnikov, med zaposlenimi pa okužb ni bilo.

Minister Cigler Kralj je kljub trenutnemu zatišju prepričan, da ni še čas za hitro sproščanje ukrepov v domovih. Zatrdil je, da so ali bodo cepljeni vsi stanovalci, ki virusa niso preboleli, večji izziv pa je o cepljenju prepričati zaposlene.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Nabeel Ahmed Yousefzai

So ljudje, ki postanejo ikone lokalnega okolja. Razlogi za to so različni. Zdi se, da to cenjeno oznako počasi pridobiva 21-letni Nabeel, ki prihaja iz Pakistana. V skupnost se je vpel z delom v postojnski gostilni, kjer je spoznal številne domačine. Čas med epidemijo je porabil za izobraževanje. Veliko razmišlja o svoji prihodnosti, preteklost pa bi raje čimprej pozabil. Zaradi nevarne poti iz Pakistana v Slovenijo ima še danes nočne more. Kljub temu si je nasmejani Nabeel v Postojni ustvaril novo življenje, se naučil slovenskega jezika in spoznal nove prijatelje, ki mu po potrebi priskočijo na pomoč.

Nabeel Ahmed Yousefzai končuje zadnji razred osnovne šole za odrasle. Koronavirus mu je lani preprečil uspešen zaključek, za jeseni načrtuje vpis na srednjo šolo. »Nisem siguren, če bi šel za avtomehanika. Mogoče bom kaj drugega,« pravi Nabeel, saj o svoji prihodnosti tehtno razmišlja. »Mehanik ali na gradbeno. Bom videl, kaj je za naprej boljše. Za mehanika bi šel, ampak kasneje bo že vse na robote. Električna šola je tudi zelo dobra, to ne bo računalnik delal.«

16 let je imel, ko se je sam odpravil na nevarno pot iz Pakistana, a tveganje je bilo povsem primerljivo z življenjem v domovini. V vseh državah na poti je bilo težko, vse »do Slovenije. V Sloveniji je bilo potem mirno.« Potoval je več mesecev, danes se niti ne spominja več koliko, vsekakor pa ni vsega pozabil. »Še zdaj, ko spim, se spominjam, kako smo prišli. Tega se ne pozabi, je zelo težko. Če se je nekaj zgodilo, tega ne moreš pozabiti.« Posledice hoje po temnih in nevarnih gozdovih občuti še danes. »Še zdaj ne morem do koče Mladike.« Bilo je v začetku decembra, ko je pripotoval v podalpsko deželo. »Malo prej, ko sem prišel v Slovenijo, sem imel rojstni dan,« še doda. Njegova družina je ostala v Pakistanu; tudi njih bi rad spravil v varno Slovenijo, trenutno še čakajo na odločbo. Večjih vzporednic med državama ne more povleči. »Pri nas je toplo, do 48 stopinj. Ljudi to ne ustavi, veliko so zunaj. Če bi bilo toliko tukaj, ne bi nihče prišel ven. Pri nas ni snega kot v Postojni. Tu je res mrzlo.« Sneg sicer vseeno zapade nedaleč stran.

Pomembno mu je bilo, da se nauči slovenskega jezika. »Ko sem videl, da imam celo življenje pred sabo v Sloveniji, sem si rekel, da se bo treba naučiti. Nekateri ljudje so 50 let tukaj in ne znajo slovensko.« Bega ga, zakaj se nekateri sploh ne potrudijo in ponosno pove: »Ljudje vidijo, vejo, da nisem od tu. Obraz ni isti. Če pa pridem zraven in slišijo, da znam slovensko, me tako gledajo. Kako si se naučil? Ja, sem.« Sicer govori angleško in urdu – uradna jezika Pakistana. Pove, da zna še farsi in seveda svoj materni jezik pašto. Ob vseh naštetih jezikih me je zanimalo, ali bi nekoč rad postal tolmač. Odgovoril je pritrdilno, a se zaveda, koliko trdega dela je za tem, da so prevodi točni.

> »Če rabim pomoč za šolo, imam prijateljice in prijatelje. Samo napišem jim in mi pomagajo. Tudi učitelji v gozdarski šoli.«

»Vsa Postojna me pozna, ker so me vsi videli pri Čuku.« Z nasmehom pove, da ga sedaj na ulici po imenu tudi pokličejo. Večina ga je spoznala prav v gostilni, kjer je dobil zaposlitev. »Tam sem delal dve leti in nekaj mesecev. Zdaj sem na čakanju,« mi je razložil. »Pri Čuku sem bil pomočnik v kuhinji, včasih sem pizze pekel, bil v šanku. Sem delal vse.« Zelo rad ima pizzo in njoke s paradižnikom ali piščancem. »Jote nisem nikoli jedel ... Pasulj! To sem jedel. Sem že pozabil, nisem pet mesecev delal pri Čuku.« Ali kuha tudi kaj pakistanskega? »Ja, bolj pikantno,« pove in se široko nasmehne. Avtentičnih začimb sicer tukaj ne dobi, so mu jih pa poslali od doma. Pohvalil je hrano v indijski restavraciji v Ljubljani, čeprav v kuhinji, »kakor smo videli, niso bili Indijci, tam so bili Slovenci«.

Nabeel je sprva nekaj mesecev preživel v ljubljanskem azilnem domu. Kmalu so ga poslali v Srednjo gozdarsko in lesarsko šolo Postojna, kjer so nastanjeni mladoletniki brez spremstva. »Ko sem bil polnoleten, sem si želel, da bi šel živet ven. Potem sem prišel v stanovanje, zraven sem hodil v šolo in delal.« Prizna, da je težko študirati in hkrati delati. »Če rabim pomoč za šolo, imam prijateljice in prijatelje. Samo napišem jim in mi pomagajo. Tudi učitelji v gozdarski šoli.« Zaveda se, da ljudje tujcu težje zaupajo stanovanje, ker so običajno polni – pogosto neupravičenih – skrbi. Na srečo je imel tudi pri iskanju stanovanja pomoč. »To mi je en učitelj pomagal. Garsonjera je. Bilo je prazno stanovanje, tukaj ni nihče živel. Mi je učitelj rekel, da jih pozna.« Zdaj tam živi že dve leti. S prihodom družine bo verjetno moral poiskati večje stanovanje. Žal razočarano pove, da stanovanj v Postojni ni. »Vsak dan gledam. En dan ja, naslednji dan ni.« Po potrebi bo pogledal tudi v kakšno sosednjo občino.

»Moram pohvaliti Postojnčane, da so mi pomagali. Ko sem prišel v Postojno, nisem nič znal. Vse sem se naučil v šestih mesecih, ko sem šel k Čuku.« Vaja res dela mojstra, v pogovoru s Slovenci je usvojil naš jezik. V Postojni ga ni nihče nikoli grdo ogovoril, na srečo tudi v Ljubljani ni imel neprijetnih dogodkov. Govorila sva tudi o učenju na daljavo. Z njim niti ni imel težav – ravno nasprotno, pravzaprav mu je pouk prek spleta pomagal. Pravi, da sedaj bolj posluša in več piše. Tako bo izboljšal še to veščino. Ob koncu leta bo poskusil pridobiti slovensko državljanstvo, v načrtu ima tudi vozniški izpit.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Tomaž Penko.

Prostovoljno gasilsko društvo Studenec

V Krajevno skupnost Hrenovice spadajo poleg Hrenovic z zaselkom Fara še vasi Dilce, Goriče in Studenec. Osemdesetčlansko jedro Prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Studenec predstavlja pretežno mlajša generacija iz vseh štirih naselij, močno pa jo krepijo še somišljeniki iz bližnjih Hrašč. Po starostni strukturi je med najmlajšimi v GZ Postojna. Celo v 24-članski operativni enoti, v kateri je tudi ena gasilka, starost najstarejšega operativnega člana komaj preseže štirideset let. Med ostalimi predstavlja delež otrok približno eno četrtino.

Gasilci PGD Studeno so ponosni na gasilski dom in vozni park.

Štirideset let druženja

Klemen Grilj, poveljnik društva, mi je razkazal celotno zgradbo gasilskega doma in predstavil vozni park. V njegovi izčrpni razlagi se je upravičeno skrival ponos na celotno opremo in prenovljen gasilski dom. Zgodba PGD Studenec se je začela pred štiridesetimi leti, zametki ideje o sestavi gasilske enote pa segajo v leto 1976. Še preden so pridobili nekaj osnovne gasilske opreme, so morali izpolniti pogoje in na zahtevo GZ Postojna sestaviti gasilsko desetino. Ta je bila potem prisiljena pridobljeno začetno opremo shranjevati po različnih hišah v vasi; največkrat je vsak posameznik hranil svojo doma. Leta 1981 je bila na ustanovnem zboru potrjena potreba po gasilskem domu in v naslednjem letu se je po pridobitvi ustreznega prostora začela gradnja. Gasilski dom je bil v treh letih dokončan s pomočjo materialnih in denarnih donacij, še zlasti pa po zaslugi številnih ur prostovoljnega dela. Še pred odprtjem so gasilci prevzeli prvo gasilsko vozilo, ob njem pa v Studencu priredili tekmovanje GZ Postojna, obširno in zanimivo gasilsko vajo ter gasilsko veselico. V letu 1986 (malo pred daljšim zatišnim delovanjem društva) so razvili svoj gasilski prapor.

Svež veter z novimi generacijami

Začetek novega tisočletja je prinesel menjavo generacij; število članov in operativnih gasilcev se je vidno povečevalo, še zlasti med podmladkom. Med novo zaščitno opremo sta izstopala intervencijsko vozilo GV-1 in manjše vozilo za gašenje požarov v naravi. Vozni park so vztrajno posodabljali, največkrat z rabljenimi vozili – na račun prodaje starih. Prelomno je bilo leto 2014, po žledolomu, ko so okrepili delo z gasilskim podmladkom. Ta zagotavlja neprekinjeno delovanje gasilske enote. Na rednih mesečnih srečanjih se je tako 20 otrok, mlajših od 10 let, pridno usposabljalo in krepilo svoje znanje. Z rednim udeleževanjem na tekmovanjih so utrjevali tudi prijateljske vezi. Še vedno so veseli vsakega novega člana.

Leta 2015 se je začela gradnja prizidka ob gasilskem domu, saj je društvo potrebovalo prostor za novo vozilo za gašenje požarov v naravi, zasnovano za posredovanje praktično na vseh intervencijah. Istočasno z dozidavo dveh prostornih garaž so v gasilskem domu s pomočjo Občine Postojna in donacijskih sredstev zamenjali vsa okna in vrata, ob tej priložnosti pa razširili tudi športno in otroško igrišče. Dela so sklenili v oktobru 2018. Lani so asfaltirali še celotno dvorišče in igrišče.

Smisel društva je druženje

Predsednik društva Primož Ženko je priznal, da že nestrpno pričakujejo izboljšanje zdravstvenih razmer in redno srečevanje na vajah in usposabljanjih. Nazadnje se je manjša skupina pred nekaj meseci usposabljala z novo pridobljeno termokamero. Zatem so 350 novoletnih koledarjev (da bi se izognili neposrednim stikom z vaščani) le še razobesili kar na kljuke vhodnih vrat po vseh gospodinjstvih v krajevni skupnosti. Gasilci so nepogrešljivi tudi pri organiziranju društvenih izletov in na veselih martinovanjih. Zelo pogrešajo letošnje odpovedano pustovanje. Zadnja leta so bili kot enotna skupina zelo dejavni pri ustvarjanju pustnih likov. Pred dvema letoma so se pustne povorke po Postojni udeležili kot mornarji (na prvi pogled) s pravo manjšo ribiško ladjo. Kreativno ustvarjanje pristnega plovila in navdušenje gledalcev nad njim v vseh okoliških vaseh sta jim dala krila. Lani pa so navdušili z letalom, s stevardesami in piloti ter si delili drugo mesto na tradicionalni postojnski povorki.
Praznovanje 40-letnice PGD Studenec so preložili na poletni čas in upajo, da se bodo lahko poveselili. Zavedajo se namreč, da je za poslanstvo društva, ki povezuje in skrbi za varnost domačih ognjišč, pomembno tudi druženje domačih ljudi.

Na lanski pustni povorki je aktualiziranje problematike v letalski družbi Adria prineslo gasilcem PGD Studeno drugo mesto.

Besedilo: Marino Samsa; fotografiji: arhiv PGD Studenec.

Dragan Babuder

Postojnčan Dragan Babuder se je že v mladih letih s srcem in z dušo poklicno zapisal zdravstvu, nič manj pa tudi rokovski glasbi. Kot zdravstvenik je kar dve desetletji služboval v UKC Ljubljana, zadnjih pet let pa je zaposlen na SGLŠ Postojna, kjer na Srednji zdravstveni šoli poučuje zdravstveno nego. V vseh okoljih, kjer je deloval in deluje, je zelo priljubljen. Radi ga imajo dijaki, sodelavci, kolegi, prijatelji ... Dragan Babuder je dinamičen in odprte narave, živahnih temnih oči in prijetnega značaja, zgovoren in dobrosrčen. Poln je novih idej, predan svojemu delu in poslanstvu pomagati človeku, ljudem. Ko se v njem prebudi nova zamisel, bo z vsem navdušenjem in žarom naredil vse, da jo uresniči, pa čeprav še zdaleč ne bo lahko – še toliko bolj v tem letu, ki ga je zaznamovala epidemija korone. Tudi sam se ji ni uspel izogniti, saj sta zbolela oba s partnerko. Še pred tem in po okrevanju pa sta kot prostovoljca pomagala v zavodu Talita Kum v Postojni. Ponosen in vesel je, da je s svojo angažiranostjo in podporo šole svoje dijake uspešno vključil v prakso domov za ostarele z bolniki, okuženimi s korono. Tam so opravili veliko ur dragocene pomoči. Ko sva se srečala za intervju, je prišel lepo, prav šik oblečen. Z razlogom, saj je ravno prihitel iz Ajdovščine, kjer je bil na slavnostnem obisku predsednika države. Zakaj, razkrijemo v nadaljevanju.

Zapisali ste se zdravstvu in v zadnjih letih poučevanju. Če bi se morali opisati z nekaj besedami, kaj bi rekli?

Rekel bi, da sem 'ponosna in čistokrvna medicinska sestra'. Že kot otrok sem si želel samo in le na srednjo zdravstveno šolo. Obiskoval sem jo v Mariboru, zame najlepšem mestu. Kasneje sem vrsto let delal v Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani, na intenzivni negi travmatološke klinike. Neizmerna želja po novih znanjih me je gnala do diplomiranega zdravstvenika. Opažati sem začel, da rad predajam znanje, zato sem naredil še magisterij s področja vzgoje in managementa v zdravstvu. Takrat sem opazil, da me delo v praksi zdravstvene nege obremenjuje in mi ne predstavlja motivacije za naprej. Kadrovski pogoji v bolnišnicah so bili že takrat slabi.

Po dvajsetih letih ste potem našli službo na SGLŠ Postojna, kjer že pet let učite višje letnike zdravstveno nego in ste tako združili strast zdravstvene nege in poučevanja.

Generacije skušam ozavestiti, da bodo dobri zdravstveni delavci in da imajo moč spreminjati sistem na bolje. Znanje ostaja živo, če ga predajaš in, odkar vem, prav to rad počnem. In na SGLŠ sem se osmislil. Dijaki so lakmus papir, ki hitro dajo vedeti, ali si dober ali ne. Predstavljajo izziv, obenem pa so enkraten partner.

Lani novembra, ko je bila stiska najtežja in je primanjkovalo zdravstvenega kadra, oziroma so bili zdravstveni delavci izčrpani, se je večja skupina vaših dijakov na vašo pobudo odločila za opravljanje prakse. To je bilo osem tednov nesebične prostovoljne pomoči v domovih starejših v Postojni, Ilirski Bistrici, Sežani in Ajdovščini.

Tiste dni je bilo čutiti veliko nemoči. Počutil sem se dolžnega storiti nekaj, obenem pa sem bil nemočen. Skupaj z mojo "brigado" maturantov smo se zgolj pogledali. Vse ostalo je ena od štirih najlepših zgodb leta 2020 po mnenju RTV Slovenija. Skupaj s Civilno zaščito smo naredili razpored najbolj kritičnih točk in odšli v neznano. Z mentorico sva se dijakom pridružila v Taliti Kum. Danes je občutke težko ubesediti. Na kratko bi rekel, da sem sila ponosen na te mlade ljudi, ki so postavili sebe na zadnje mesto in odšli v neznano. Že po nekaj dneh se je dvom v očeh spremenil v iskre. Po osmih tednih pomoči najšibkejšim odhajajo močnejši kot osebe in kot kolektiv. Lahko rečem, da sem svoje zadnje tri mesece življenja podredil temu "projektu". Ni mi žal, nikoli mi ne bo.

Zgodba vaše šole je bila uspešna in medijsko odmevna; dijake prostovoljce je prepoznal tudi širši slovenski prostor. Nedavno pa se je zaključila z zahvalo na sprejemu pri samem predsedniku države.

Predsednik Borut Pahor je slišal za naš podvig in želel ob obisku Ajdovščine izraziti globoko spoštovanje tem mladim ljudem. Dijaki, ki so pomagali v Ajdovščini, so rešili situacijo v tamkajšnjem Domu starejših, zato so si zaslužili ta poklon. Najlepše od vsega pa je bil ponos v očeh in prsih, ki je vrel iz teh mladih ljudi in, no, tudi iz mene ...

Na dijake je torej ta odločitev vplivala pozitivno in spodbudno. Kalili so se ob številnih preizkušnjah v praksi. Kaj ste še opazili?

Dijaki so pridobili enkratno izkušnjo, kaj zdravstvena nega pravzaprav je. Ogromno improvizacije, ki temelji na dobrem odnosu s pacienti, sodelavci in tudi med seboj. Največji dobitek pa je, da iz tega izhajajo kot odrasli ljudje ... ponižni, a ponosni. Zrasla je tudi naša kolektivna zavest. V SGLŠ se rado reče, da opremljamo dijake za življenje. Za to generacijo to drži kot pribito. Vem, da jih je ta izkušnja povezala za zmeraj.

To pa ni bil edini uspešen projekt šole, kajti skrbite za smelo dodajanje posodobitev in vsebin tudi z raznimi projekti v okviru SGLŠ.

SGLŠ organizira ob dnevu medicinskih sester prireditev 'Zdravstvena teče'; letos je bila četrtič – sicer po spletu, pa vendar. Sodelujemo pri projektu, ko dijaki s svojim denarjem kupijo darila za otroke iz socialno šibkih okolij in jih tudi zavijejo. Darila se podelijo v okviru novoletnih praznikov. Vsako leto je teh daril med 500 in 600! Lansko leto smo se poklonili velikemu Nikoli Tesli z razstavo, ki je trajala cela dva meseca (namesto prvotno načrtovanih treh dni). Ob svetovnem dnevu sladkorne bolezni osvetlimo šolo z modro svetlobo (modra barva je barva sladkorne bolezni) in izvajamo wellness dneve za starostnike. Pomembno je, da projekte sooblikujemo skupaj z dijaki – mnoge od teh predlagajo ravno oni. Treba je reči, da imam pri tem popolno podporo ravnateljice Cvetke Kernel. Še tako nori ideji prisluhne, ploskne z rokama in reče: ''Ta mi je lepa!''

Ko se zaprejo vrata in ugasnejo luči v učilnici, pa postanete roker, ki še po desetletjih strastno zaprisega rokerskim klasikom. 'Outsider' je postal vaša stalnica. Kot vsak bend je tudi ta doživljal kadrovske menjave. Na koncu pa je vedno zmagal jugo rock, saj ga tako radi preigravate. Ob prvi avtorski glasbi ste kot skupina zoreli in postajali odgovornejši ter v svoji karieri nanizali tudi vrsto koncertov.

Zrasel sem z elementarno rock in heavy glasbo. Ta se je vselila v moj genom in noče ven – in prav je tako! Na srečo je bilo življenje v Postojni (in je še vedno), kar se glasbe tiče, nekaj podobnega, kot bi otroka spustil v trgovino igrač. Od nekdaj je Postojna veljala za gnezdo rock 'n' rolla. Spomnim se, ko sem bil majhen – sprehod po mestu se mi je ustavljal na mladcih z dolgimi lasmi. Mnogi od njih so sedaj moji dobri prijatelji. Ni mi jih treba več gledati od daleč. Nekaj pa je le ostalo po vseh teh letih: spoštovanje do dobre glasbe, medsebojno spoštovanje in strast do glasbe. Genomu pač ne gre oporekati.

V časih, ko še ni bilo interneta, sem iskal po Salamonovem oglasniku bas kitaro. In jo našel – na Ptuju! Takrat sva se s kolegom golobrada posedla na vlak in odšla v zame neznan kraj. Sledila so leta basistične kariere. Kalil sem se v bendih, ki so trajali, vse dokler se niso starši naveličali voziti me na vaje. In seveda se spomnim tretjih vaj z bendom, ki smo ga v duhu naše polpretekle zgodovine poimenovali Outsider. Ime je pooseblalo vse, kar smo takrat bili. No, na vajah smo preigravali idejo, da bi pa vendarle že bil čas dodati glavnemu vokalu še spremljevalne. In takrat sem prijel še za mikrofon in začel peti. Najboljše vaje in lekcije rock 'n' rolla so se dogajale v Lido baru in kasneje v Rock caffeju v Postojni. Prepričan sem, da sem tam dobil največ informacij, kako se tem zadevam streže.

Ste tudi strasten terarist in zbiratelj viskijev. Dom si delite menda s številnimi plazilci?

Ker moja partnerica Sabina pretiranemu nakupu novih živali nasprotuje, terarije kupujem skrivaj. Nato jih odložim na mestu, kjer naj bi stali, in se vedem, kot bi bili tam od vekomaj. In res je, da obožujem dober viski – seveda s poudarkom na odgovornem pitju! V shrambi je šest kozarcev domačih kumaric, so trije z vloženo rdečo peso in je enajst litrov viskija z vseh koncev sveta... Teraristika in ljubezen do viskijev imata eno skupno lastnost – obe meni ljubi zadevi se skrivata za steklom. Načeloma sem človek, ki je rad v dobri družbi. Rad pa imam tudi mir – popoln mir brez vsega. In imam eno preprosto željo: 'it v kafič, naročit kafe z gosto penco, ga zalivat s kozarcem vode in se prepustiti kontemplaciji ... Pred časom bi rekli, da sem skromen ...

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: osebni arhiv Dragana Babudra.

ZANIMIVOSTI

Privlačne nagrade za največ osvojenih vrhov

Ker so dejavnosti Planinskega društva Postojna (kot seveda vseh tovrstnih društev) povezane predvsem z aktivnostmi v naravi, so v času, ko je omejeno tudi druženje med planinci, razpisali zanimivo planinsko igro, ki pa je ne omejujejo le na svoje člane. K sodelovanju v igri so povabili tudi nečlane, njen prvotni cilj pa je bil osvojiti čim več različnih vrhov v Primorsko-notranjski statistični regiji. Ta združuje občine Postojna, Pivka, Ilirska Bistrica, Cerknica, Bloke in Loška Dolina.

Sveta Trojica in Nanos (fotografirana s Kozleka) sta dva izmed vrhov v postojnski in pivški občini, kjer lahko odtisnete planinski žig.

Zaradi sprememb v povezavi z epidemijo (z njimi smo bili seznanjeni sredi februarja) in zimskimi počitnicami pa so iz društva sporočili, da je obiskovanje vrhov razširjeno tudi na tiste izven omenjene statistične regije. Več informacij o igri lahko zainteresirani najdete na društveni spletni strani (pdpostojna.si). Tam je objavljen tudi obrazec, na katerem zbirate žige, igra pa poteka v sedmih starostnih skupinah, ločeno za člane in nečlane. Žige osvojenih vrhov lahko zbirate do konca omejitvenih ukrepov oziroma do objave zaključka igre na društveni spletni strani.

Poleg užitka, ki ga bodo udeležencem igre ponujali pohodi v naravi, v društvu obljubljajo tudi privlačne nagrade. Glavno nagrado bo v vsaki od kategorij prejel tisti, ki bo zbral največ različnih žigov vrhov, če pa bodo rezultati izenačeni, bo o zmagovalcu odločal žreb. V vsaki od kategorij za člane je glavna nagrada planinska čelada, v kategorijah nečlanov pa je to majica s kratkimi rokavi. Vsi tisti, ki bodo zbrali vsaj pet žigov in ne bodo prejemniki glavne nagrade v svoji kategoriji, se bodo lahko potegovali za »naj glavno nagrado« – brezplačno udeležbo na društvenem planinskem taboru 2021 v Završnici. Tudi o prejemniku te nagrade bo odločal žreb.

Predsednica društva Neva Šemrov svetuje, da s seboj na pohode vzamete blazinico za žige, povedala pa je tudi, da so z razpisom igre seznanili vodstva šol, saj igro lahko povežejo s svojim učnim programom.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Hana Čuk.

Virtualni informativni dnevi

Če so še lani bodoči dijaki in študenti fizično obiskovali svoje nove izobraževalne prostore, so si te letos ogledali le virtualno. Na šolah so se morali razmeroma hitro pripraviti na drugačen način izvedbe, a kljub vsemu so dobro predstavili svoje izobraževalne programe. V Postojni sta dijakom na voljo Šolski center in Srednja gozdarska in lesarska šola, študenti pa se lahko izobražujejo v treh višješolskih programih. Postojnske šole so se do srede februarja soočale s težavami pri izvedbi praktičnega izobraževanja. To je pri delodajalcih sicer potekalo tekoče. Najkrajši mesec v letu je prinesel še dijaški bojkot pouka na daljavo. Tudi o tem smo povprašali ravnateljici obeh postojnskih srednješolskih zavodov.

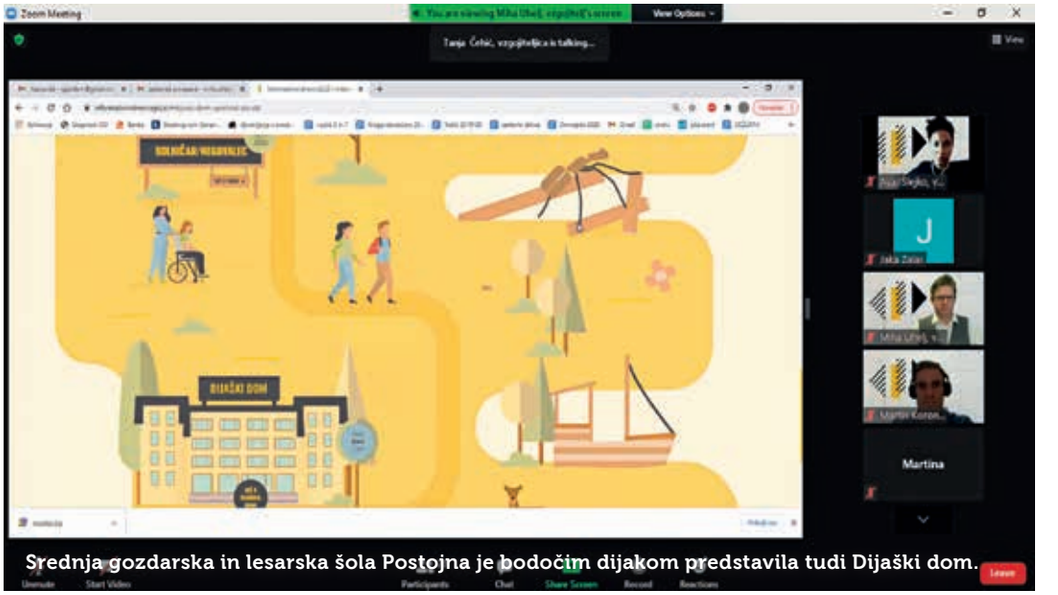

Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna je bodočim dijakom predstavila tudi Dijaški dom.

»Morda bo prednost letošnjega informativnega dne v tem, da si bodo obiskovalci lahko ogledali več šol, več programov in predstavitev. Menimo pa, da bo možnost šolanja v bližini domačega kraja letos še posebej pomembna, saj se tako lahko izognemo marsikateri nepredvidljivi situaciji,« je nekaj dni pred velikim dnevom razmišljala **ravnateljica Šolskega centra Postojna Helena Posega Dolenc**. Poskrbeli so za uvodno predstavitev šole z nagovorom ravnateljice. Zbrane je povabila k soustvarjanju uspešnih srednješolskih zgodb. Ti so nato prek video konference spremljali predstavitve posameznih programov, omogočili so jim tudi pogovor s svetovalno službo. Čeprav so si želeli vrveža na šolskem stopnišču, je bilo tokrat vse drugače. Bodoči dijaki in njihovi starši so se po stavbi sprehodili kar virtualno prek šolske spletne strani. V postojnskem Šolskem centru se radi pohvalijo, da tu dijaki nabirajo veščine za življenje.

V Srednji gozdarski in lesarski šoli so za informativna dneva pripravili posebno podstran z vsemi informacijami, ki jih dijaki najbolj potrebujejo ob izbiri srednje šole. Naredili so jo v sodelovanju z lokalnimi ustvarjalci. **Andreja Čepič** je poskrbela za oblikovanje, **Dejan Čepič** za programiranje, **Klemen Zalar** je posnel večino posnetkov, prizore za zdravstvene izobraževalne programe je ujel učitelj **Dragan Babuder**. »Pri vsebinskem delu so sodelovali skoraj vsi učitelji. Res sem ponosna nanje in bi jih rada pohvalila,« je dejala **ravnateljica Cvetka Kernel**. Utrip dogajanja na šoli so predvajali v minutah, preden so odprli povezave v živo; takrat so sledile predstavitve posameznih smeri. Med predstavitvijo Lesarstva so čas izkoristili tudi za izpostavljanje dosežkov svojih kreativnih dijakov, dijakinja **Neža Pugelj** pa je iz prve roke opisala pouk gozdarskega tehnika. Profesorji so udeležence spodbudili k postavljanju vprašanj, saj so pojasnila, ki jim sledijo, kot zdravilo za mlade zbegane misli. Najstnike so zanimale zaposlitvene možnosti, spraševali so tudi po nadaljevanju študija. Na šoli se držijo svojega slogana »pridi po znanje in uresniči svoje sanje«. Predstavili so sodobno opremljen Dijaški dom. Dva dijaka sta izpostavila, da jim tam z vsemi aktivnostmi, ki so na voljo, ni dolgčas.

Informativni dan tudi za Višjo strokovno šolo Postojna

Na postojnski **Višji strokovni šoli** imajo za sabo že več generacij študentov; trenutno gostijo največ strojnikov, imajo tudi dobro obiskan program Gozdarstva in lovstva. Obe smeri predstavljata za mnoge dijake postojnskih srednjih šol logično nadaljevanje izobraževalnega procesa. Manj zanimanja je bilo za smer Poslovnega sekretarja; izvajajo jo le izredno. **Ravnateljico Nado Vadnov** to niti ne preseneča, saj je bilo tako tudi ob minulih informativnih dnevih. Poudarja, da svoje programe že tako predstavljajo čez celo leto na različne načine, zadovoljni so tudi z letošnjo Informativo. Bodoči študenti so imeli veliko vprašanj; med drugim so izvedeli, da pouk poteka pretežno popoldne. Na šoli so ponosni na Izobraževalni center sodobnih tehnologij. Tega uporabljajo tudi dijaki Šolskega centra. Ravnateljica je še dodala, da njihovi študenti v zadnjem obdobju niso imeli težav s prakso, saj je ta potekala v obratih podjetij, kjer je praktično izobraževanje na licu mesta dovoljeno.

V Postojno zaradi praktičnega pouka

Prednost obeh postojnskih srednješolskih zavodov je bogat praktični pouk, ki ga je nemogoče izvajati na daljavo. Tega se zavedata obe ravnateljici. Helena Posega Dolenc sicer dodaja svetlo točko, »da smo lahko realizirali praktično izobraževanje pri delodajalcih. V programih strojne šole smo tako realizirali ves praktičen pouk, po šolskem koledarju.« Da se drevesa »ne da podreti na daljavo – že tako je vsako leto tudi med profesionalnimi delavci v gozdu nekaj smrtnih žrtev – in zdravstveniki brez kabinetnih vaj ne morejo v kliničnem okolju opravljati nege,« pa pravi Cvetka Kernel. S 15. februarjem so le dočakali pouk po modelu C, in tako lahko izvedejo večino praktičnega pouka. V učilnice so se vrnili tudi dijakinje in dijaki zaključnih letnikov. »Pri vseh je iluzorno pričakovati, da bo usvojeno znanje enako kot v generacijah, ki niso imele pouka na daljavo,« je prepričana. Čeprav se statistični podatki morda ne bodo veliko razlikovali, »to še ne bo pomenilo, da ne bodo imeli primanjkljajev v znanju, spretnostih in veščinah«.

Ravnateljici smo povprašali tudi o tem, kako so se na šolah opredelili do bojkota pouka na daljavo, ki je potekal 9. februarja. Na SGLŠ so dijakinjam in dijakom dali proste roke. Profesorji so pouk preventivno načrtovali tako, da udeleženci bojkota ne bi imeli težav z neopravljenimi zadolžitvami. Sicer pa neopravičenih ur niso beležili. »Dijaška skupnost je bila obveščena, da vodstvo šole *odklop od spleta* podpira, saj si tudi učitelji in vodstvo želimo nazaj v šolo,« je sporočila Kernelova. Podobno odločitev so sprejeli tudi v Šolskem centru. »Zagotovo razumemo stisko dijakov in njihovo željo, da bi se čim prej vrnili v običajen šolski vsakdan,« je dodala ravnateljica Posega Dolenc. Sicer poudarja, da »znanje je in mora ostati najpomembnejša vrednota družbe«. Cvetka Kernel pa ob tokratnih zimskih počitnicah želi predvsem »odklop od pouka – kolikor le komu uspe – tako za dijakinje in dijake kot tudi za učitelje. In pogled vase, pa gibanje, gibanje v naravi ... In zavedanje, da tudi najboljši konzervi nekega dne preteče rok uporabe.«

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: zajem slike.

V šolah in vrtcih spet zlati smeh

Na postojnskih osnovnih šolah ne poročajo o večjih posebnostih ob vrnitvi šolarjev vseh razredov; na Osnovni šoli Antona Globočnika so sicer opozorili, da imajo en razred v karanteni. Tokrat smo se na Prestranku pozanimali o februarskem šolskem utripu. Jeseni pričakujejo 18 prvošolcev. Ta mesec je poleg vpisa v 1. razred osnovne šole potekal tudi vpis v vrtec. Iz Vrtca Postojna sporočajo, da so za malčke nedavno odprli nov oddelek.

Šolarji OŠ Prestranek so bili veseli vrnitve v šolske klopi.

Tako v Osnovni šoli Miroslava Vilharja kot v Osnovni šoli Antona Globočnika so vrnitev vseh šolarjev pričakali dobro pripravljeni. Na **Osnovni šoli Miroslava Vilharja** so s časovnimi zamiki prilagodili prihode učencev, za nekatere potekajo dopolnilni in dodatni pouk ter izbirne vsebine še naprej na daljavo. Športne vsebine skušajo izvesti na prostem, če je to le mogoče. Sicer pa pouk poteka v matičnih oddelkih ali tako imenovanih mehurčkih, kjer učenci tudi malicajo. Kosijo le tisti, ki kosilo nujno potrebujejo. Šola ima na srečo dovolj veliko jedilnico, da zadosti zdravstvenim priporočilom. Zaželeno je, da otroci po koncu pouka čimprej odidejo domov.

Na podoben način so se organizirali tudi na **Osnovni šoli Antona Globočnika**. Žal so teden pred zimskimi počitnicami zabeležili tudi nekaj okužb, zato je en oddelek odšel v karanteno. Z lažjimi virusnimi obolenji posameznikov so se soočali že kmalu po vrnitvi prve triade šolarjev, a so ti že ozdraveli. Nekaj težav imajo s pomanjkanjem pedagoškega kadra, kar onemogoča običajno izvedbo podaljšanega bivanja.

Tudi na Prestranku vsi učenci v šolskih klopeh

Na Prestranku smo se pozanimali o trenutnem šolskem ritmu; prvo triado učencev so pozdravili s 1. februarjem. **Ravnatelj Osnovne šole Prestranek Goran Uljan** je ocenil, da je precej šolarjev »sprejelo vrnitev z navdušenjem. Le redki posamezniki bi bili raje še naprej doma.« V prvih dveh tednih so opazili le posamične odsotnosti, in jih obravnavajo kot pred epidemijo. Vzporednega pouka na daljavo torej ni. Sicer so med šolanjem na daljavo našteli nekaj okužb pri pedagoškem in tehničnem kadru. Ti bi lahko koristili bolniško odsotnost, a so pokazali svojo srčno požrtvovalnost. »Na tem mestu moram pohvaliti zaposlene, njihovo predanost pedagoškemu poklicu in odnos do dela velike večine zaposlenih v teh izrednih okoliščinah,« pravi Uljan. Učenci že med poukom v šoli različno usvojijo učno snov, razlike med njimi so se sedaj le še poglobile. Ravnatelj pa opozarja predvsem na drugačno stisko: »Nekateri so imeli za časa šolanja od doma okrog sebe bratca ali sestrico, mogoče sošolca ali kakšnega prijatelja, nekateri pa skoraj nikogar.«

Na šoli so prilagodili potek podaljšanega bivanja za prvo triado in nudijo varstvo za vozače v 4. in 5. razredu; slednje je zaradi kadrovskih stisk omejeno do odhoda prvega avtobusa ob 13.30. Šolarjem v matičnih učilnicah ni treba nositi mask, sicer pa so te obvezne na preostalih šolskih površinah. Veliko dela so imeli z usklajevanjem urnikov za malico in kosilo. Jedilnico so pregradili, tam sedaj kosita hkrati le dva razreda. Šolski prevozi medtem potekajo po ustaljenem voznem redu. Obvezno hitro testiranje učiteljev je bilo vnaprej usklajeno, zato je »potekalo praktično brezhibno«. Teden dni pred zimskimi počitnicami so šolski prag le prestopili še učenci preostalih razredov. Večjih težav na tako imenovani ponovni prvi dan pravega pouka na srečo ni bilo. Takrat pa se je začel tudi vpis v prvi razred za prihodnje šolsko leto. Starši so po pošti prejeli vpisne liste, toda so se po potrebi in predhodnem dogovoru lahko oglasili na šoli, »še posebej če gre za odlog vpisa in s tem povezano proceduro«. Goran Uljan zaključuje, da jeseni »v prvem razredu pričakujemo 18 otrok«.

Vse več otrok v vrtcu

»Otroci so se z veseljem in polni pričakovanja ponovno vrnili v vrtec,« je sporočila **ravnateljica Vrtca Postojna Elizabeta Zgonc**. Odprtje je le del sproščanja ukrepov in za mnoge predstavlja prvi korak k ureditvi razmer. »Nekateri, predvsem mlajši otroci so imeli nekaj težav pri ponovni vzpostavitvi dnevne rutine vrtca, vendar to ni vplivalo na dobro počutje in razigranost v oddelkih.« Čeprav so bili otroci prikrajšani za socialne stike z vrstniki, pa vzgojiteljice niso opazile, da bi to bistveno vplivalo na njihov razvoj. Vrtec je v preteklem obdobju sicer omogočil izredno varstvo, takrat ga je obiskovalo »med 10 in 14 odstotkov vseh vpisanih otrok. Delovala je le enota Pastirček, v kateri smo oblikovali stalne skupine.« Med zaposlenimi in otroki se je pojavilo nekaj okužb, a so dovolj hitro ukrepali in širjenje virusa zajezili. V postojnski vrtec je trenutno vključenih 691 otrok, na dan po kulturnem prazniku so imeli v varstvu dobri dve tretjini. V prvem tednu februarja so v Vrtec Postojna vpisovali malčke, ki bodo jeseni prvič prestopili njihov prag. Prejeli so 150 vpisnic. Ta mesec pa so odprli še dodaten oddelek za otroke, ki so stari eno leto do dveh in sprejeli tiste »iz čakalnega seznama, ki izpolnjujejo starostni normativ,« še pojasnjuje ravnateljica. V čakalni vrsti je tako trenutno le en otrok, ki pa ne izpolnjuje pogojev za vključitev v vrtec.

Veliko veselja je bilo tudi v prestranškem vrtcu, a **ravnatelj Goran Uljan** priznava, da bi za nekatere »bilo potrebno ponovno obdobje uvajanja. Težave so imeli tudi z domotožjem, nekateri so pogrešali mamico. Bilo je tudi kar nekaj solz.« Tudi na Prestranku v minulih mesecih niso pozabili na izredno varstvo. Takrat so »imeli v treh skupinah okrog 12 do 17 otrok (normativ je bil 6 na skupino); sedaj je v vrtcu 50 od skupno 70 otrok«. Med vpisnim tednom so starši poslali 26 vpisnic, toda jeseni bodo sprejeli le polovico otrok.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Tomaž Penko.

Postojna špila tudi med epidemijo

»Prpraute per, prpraute prigrizke,« tako je Nina Bužanin Simčič povabila gledalce k spremljanju svojega spletnega koncerta. Kšoppovim aktivistom močno primanjkuje čisto pravih koncertov, in prepričani so, da tudi vam. Zato so pripravili najboljšo možno alternativo, serijo spletnih koncertov, s katerimi želijo lokalnim glasbenikom ponuditi oder, gledalcem pa še kako potrebno sprostitev. Koncertni večeri so se začeli 7. februarja.

V februarju se za glasbenike ni veliko spremenilo, zato je pričel Klub študentov občin Postojna in Pivka gostiti v svoji dnevni sobi lokalne zasedbe. Vsak konec tedna ponudijo na svoji Facebook strani prenos nastopa, ki si ga lahko ogledate tudi kasneje, z zamikom. Serijo koncertnih večerov so naslovili *Postojna špila*. Ostali smo brez koncertov, zabav, kavic, šole in še česa, je za uvod v prvi koncert dejal gostitelj večera **Mehmed Muhović**. Hitro se mu je pridružila **Nina Bužanin Simčič**, ta poje pod umetniškim imenom Ninnay. S seboj je pripeljala tudi **Alena Mitrovića** in **Petra Bužanina** – predstavila sta se kot spremljevalni dvojec **The Godfathers**. »Glasba mi teče po žilah. Po mojem sem tudi v C-duru jokala,« je Nina opisala svoje začetke Mehmedu.

Za slabo uro dolg prenos je poskrbel **Anže Stegel**. To je bil dinamičen koncert, lepo posnet z več zornih kotov. Za glasbeno dinamiko je seveda skrbela zasedba. Začela je s skladbo Od višine se zvrti, potem pa izkoristila še skladbe drugih znanih glasbenikov in skupin, kot so Jinx, Parni Valjak, Faraoni in Janis Joplin. »Treba je ustvarjati. Če te ni, te hitro pozabijo,« je prepričana Nina. Nedavno je izdala novo skladbo V nebo, posneto v sodelovanju z **Alexom Volaskom**. Sicer pa je koncert, ki je v nekaj dneh nabral nekaj tisoč ogledov, zaključila z izvirno skladbo V čolnu za dva.

Ninnay je nedavno izdala novo skladbo z naslovom V nebo.

Nini je sledila polovica skupine **Vit@vox**, ta je v Kšoppovo dnevno sobo stopila v soboto, 13. februarja. **Vita Jordan** je prišla s **Silvom Čelharjem** in z **Adom Krpanom**. Sprva je odpela prvi single Morje trme in ponosa, kmalu pa predstavila še najnovejšega z naslovom Trik. Vita je zadnje mesece izkoristila tudi za ustvarjanje s **Kevinom Koradinom** in z njim posnela pesem Kralj. Na tretjem koncertu projekta *Postojna špila* pa se je predstavil **Kevin Klun**, tega širša javnost ne pozna dobro. Samostojno poprej še ni nastopal, a vendar ustvarjal avtorsko glasbo v zasedbi Prognoza Negativa.

Kšoppovi koncerti so se dobro prijeli, pričakujete jih lahko tudi v marcu. Na zadnji februarski dan vas v Kšoppovi dnevni sobi čaka **Matic Marentič**.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: zajem slike

Mesec kulture živahno odzvanja v knjižnici

V Knjižnici Bena Zupančiča Postojna so ob slovenskem kulturnem prazniku in v tednu kulture ponudili brezplačen vpis za nove člane v vseh svojih enotah. Obsežno knjižno ponudbo in skrb za bralno kulturo ves čas spremlja tudi živahna razstavna dejavnost. Ob tej priložnosti so postavili fotografsko razstavo Anje Halik iz Zagona, sledili sta pustna razstava PGD Postojna in zatem še razstava iz sosednje Hrvaške pod naslovom Med morjem in gorami.

Anja Halik je absolventka fotografije. Čeprav prisega na reportažno fotografijo, se tokrat predstavlja s serijo fotografij, ki predstavljajo kulturno dediščino vasi Orehek. Mnogokrat prezrte motive je za potrebe informativne brošure o vasi lovila v fotografski objektiv v sklopu projekta Podeželski poet; sofinancira ga Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja. Na fotografijah tako lahko srečamo tudi objekte, za katere sprva niti ne vemo, čemu so služili, a pričajo o izjemnem in raznovrstnem bogastvu Orehka. Fotografska razstava je nastala na pobudo in v sodelovanju s **KD Cajt** in **ŠKD Orehek**. Sicer pa fotografija spremlja Anjo že od začetka srednje šole, dobrih šest let. Zadnja leta se ji posveča vse resneje in intenzivneje. To je njena prva samostojna razstava, sicer je svoje fotografije že razstavljala v sklopu šole na zaključnih prireditvah.

Potujoča fotografska razstava **Med morjem in gorami** bo v postojnski knjižnici na ogled do vključno 4. marca; zatem se seli v razstavne prostore v pivško enoto, kjer bo na ogled do sredine marca. Razstavo

Anja se predstavlja na svoji prvi samostojni razstavi

so pripravili v Prirodoslovnem muzeju Reka in je del čezmejnega slovensko-hrvaškega projekta NATURE & WILDLIFE – *Doživetja narave in opazovanja divjih živali; vodi ga RRA Zeleni kras*. Prikazuje lepoto narave, kulturne značilnosti in možnosti za aktivni oddih na čezmejnem območju Dinarskega krasa. Šest parov fotografij spremljajo citati različnih hrvaških in slovenskih avtorjev. Avtorji fotografij so: **Tomaž Demšar, Miro Dežulović, Nadia Dunato Pejnović, Günther Kieberger, Borut Kružić, Branko Lenić, Slavko Polak, Miha Skrt, Boštjan Surina, Tine Vekar** in **Andraž Žnidaršič**.

Projekt v okviru programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Hrvaška sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv knjižnice.

Živela, kultura!

Postojnčani niso bili prikrajšani za tradicionalno prireditev ob kulturnem dnevu, čeprav so si jo letos ogledali prek ekranov. Proslava je nosila pomenljiv naslov *Pomežik prepovedani kulturi*. Gledalce sta nagovorila župan Igor Marentič in vodja območne izpostave Javnega sklada za kulturne dejavnosti Silva Bajc. Pesnika Franceta Prešerna pa je zopet upodobil Andrej Berginc.

Pod letošnjo proslavo *Pomežik prepovedani kulturi* se je podpisal **Silvester Čuk**. Začela se je z melodijo Postojnčana **Draga Misleja - Mefa**, ki že nekaj let lovi sonce v Izoli. »Na snemanjih je bilo lepo, veliko smeha je bilo,« je povedal Čuk. Vsi ustvarjalci so sproščenost dobro prenesli v posnetek. Nič presenetljivega ni bilo, da nas je **župan Igor Marentič** letos nagovoril prek ekrana. »Za nami je leto, ki je bilo neusmiljeno za veliko različnih področij; in eno takšnih, ki je utrpelo večjo škodo, je zagotovo področje kulture,« je začel in opomnil, da zaposleni v kulturi še vedno čakajo v vladi sogovornika, ki bi jih uslišal. Opozoril je, da je v kulturnem sektorju ogroženih na tisoče delovnih mest, ter grajal izrazito nekulturen dialog,

Franceta Prešerna je tudi letos upodobil Andrej Berginc.

ki se je med epidemijo tako namnožil. »Kultura je tudi in predvsem spoštovanje drugačnega mnenja,« je dodal – prepričan, da se sploh ne bi smeli pogovarjati, katera ali kakšna kultura je boljša in pomembnejša, saj ima vsak pravico do svojega okusa. Zaključil je, naj kulturni praznik preživimo »z zavedanjem, da smo za stanje kulture v naši občini – tako kot v državi – odgovorni vsi.«

Vodja območne izpostave JSKD Silva Bajc je prazne dvorane postojnskega kulturnega doma že vajena, a zaradi povsem drugih razlogov. »V preddverju ni slišati glasov, ki so kot živi vrelec brbotali skoraj po vsakem kulturnem dogodku,« je opisala trenutno temo in tišino. Virus je utišal naše javno življenje, ukrepi so zatrli veliko kulturnega ustvarjanja. Tako kot župan se je obregnila ob (ne)kulturnost vsakdana prebivalcev Slovenije, ki so paradoksalno »tako složni in hkrati tako strašno nasprotujoči si«. Trubar in Prešeren bi bila nad nami verjetno razočarana, je razmišljala.

O Vrba! Srečna draga vas domača, kjer hiša mojega stoji očeta. Besede našega cenjenega pesnika so ustvarjalce popeljale v Prešernovo rodno vas, kjer so nam podrobneje predstavili njegovo domačo hišo. Franceta Prešerna in lučkarja Franclja je upodobil **Andrej Berginc**, njemu se je pridružila **Sidonija Zega**. Namesto običajnih nastopov društev so preverili, kako se ta soočajo s trenutnim pomanjkanjem kulturnega dogajanja. Svetla točka letošnje proslave je, da si jo je lahko ogledalo več ljudi, kot bi si jo v dvorani. 40-minutni posnetek si še vedno lahko ogledate na kanalu Občina Postojna na spletnem portalu Youtube.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: zajem slike.

Kutinova hiša mora biti vseljiva naslednje leto

270 tisočakov, rezerviranih v lanskem proračunu za »Kutinovo hišo«, so na Občini Postojna prerazporedili za nujnejše izdatke v epidemiji, na napol obnovljeno stavbo v strogem središču mesta pa niso pozabili. Urejanje okolice se bo nadaljevalo letos, notranjost pa (po županovih besedah) zagotovo pride na vrsto v naslednjem letu. Igor Marentič je po nedavni predstavitvi arhitekturnih rešitev sicer navdušen, za najemnika galerije pa si želi nekoga, ki jo bo »vodil z ljubeznijo«.

Že lani bi morali podreti prizidek ob stavbi in sanirati dotrajane tlake ob vhodu, do konca leta pa pridobiti tudi gradbeno dovoljenje in projektno dokumentacijo za ureditev njene notranjosti. Župan Igor Marentič se zaveda, da neurejena okolica nekdanje banke ne prispeva k lepi podobi središča mesta, in zagotavlja, da se zbiranje dokumentacije zdaj vendarle zaključuje, denar za ureditev zunanjosti Kutinove hiše pa je rezerviran v letošnjem proračunu.

Arhitekturni načrt predvideva ureditev galerije in večnamenskega prostora v prvem nadstropju ter prodajalne s kavarnico v pritličju. »Galerijski del bo mogoče glede na potrebe pregraditi na dva dela ali tri, dvorana pa bo namenjena raznim manjšim dogodkom,« napoveduje Marentič. Tja bodo iz Kulturnega doma preselili tudi (po županovem mnenju) precej zapostavljeno in med občani neznano Kraigherjevo sobo. »Vsekakor bi radi, da z galerijo upravlja nekdo, ki bo to počel z ljubeznijo,« še dodaja.

Ni skrivnost, da se na Občini o najemu galerije že nekaj časa pogovarjajo s **Floro Otoničar Petrovčič iz podjetja Athena**. Potencialna bodoča najemnica, ki s svojimi idejami sodeluje pri snovanju prostorskih rešitev, napoveduje pestro dogajanje z več aktualnimi razstavami na leto. Po njenih besedah

Notranjost Kutinove hiše bodo obnovili prihodnje leto.

bodo imeli priložnost v prvi vrsti domači ustvarjalci, o razstavljavcih pa bosta odločala letni razpis in strokovna komisija. Del prostora bodo namenili stalni postavitvi del pomembnih domačih umetnikov, med njimi je zagotovo tudi Erik Lovko.

Otoničarjeva ima načrte tudi za pritličje. Tam, pravi, bi radi uredili malo umetniško trgovinico in Art kavarno s prostorom za srečevanje, druženje, izmenjavo mnenj in izkušenj ter pridobivanje novih idej.

Postojnski župan je vsekakor odločen, da bo Kutinova hiša v naslednjem letu nared za vselitev, čeprav bo dela še veliko. Zamenjati je namreč treba vodovodne in elektroinstalacije ter posodobiti način ogrevanja. Ob tem še enkrat poudarja, da bodo morali biti vsi najemniki davčni zavezanci, v primeru odkupa prostorov pa bodo dolžni poravnati davek.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Tomaž Penko.

Štiri desetletja pustnih slik na razstavi PGD Postojna

Postojnski gasilci so letos izvedli pustno rajanje nekoliko drugače. Tudi epidemija in ukrepi jih niso zaustavili v njihovem radoživem poslanstvu. Ko so se zazrli v svojo bogato pustno zgodovino (prvič so se pridružili tradicionalni povorki leta 1981), so ugotovili, da nas letos lahko popeljejo skozi svoj slikovni arhiv in mnoge spomine iz štirih desetletij svojih domiselnih pustnih udeležb. Za svojo izvirnost so bili velikokrat tudi nagrajeni.

Pustni odbor PGD Postojna je tako na svojstven način zaznamoval pustni čas v Postojni. Fotografije so namestili na enajst točk oziroma mest – na reklamne panoje, v izložbe, vitrine in na okna zaprtih gostinskih lokalov, trgovin, na okna knjižnice in starega gasilskega doma. Sprehod po »pustni poti« našega mesta je bil nekaj posebnega in je z veliko razstavo po vsem mestu morda hudomušno prispeval k odganjanju zime.

Postojnski gasilci so v društvenem fotografskem arhivu izbrskali kup zanimivih fotografij in z njimi vdahnili mestu pustno vzdušje.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Tomaž Penko.

SPRETNE ROKE

Simpatični živalski svet Marte Kernel

V poplavi najrazličnejših, predvsem plastičnih igrač smo sčasoma kar nekako pozabili na edine igrače, ki so jih pravzaprav poznali še naši starši. Danes jih preprosto kupimo v trgovini. Še ne tako dolgo nazaj pa so igrače (največkrat dedki in babice) izdelovali doma. Material, ki so ga uporabljali dedki, je bil praviloma les, babice pa so igrače v glavnem pletle, kvačkale ali šivale. Že kar nekaj časa se s kvačkanjem simpatičnih živalic ukvarja tudi Marta Kernel iz Koč.

Seveda to ni njen edini hobi. Sama bi težko izpostavila ročno delo, ki ji je najljubše, saj se je v različnih življenjskih obdobjih ukvarjala z zares številnimi. To dokazuje že njen dom, kjer na vsakem koraku opazimo njena dela. Pove, da je pred leti veliko več pletla, »poštrikala« je tako rekoč celo družino. Da je vzljubila ročna dela, gre zasluga njeni mami, saj je bila njena prva vzornica. Začela je že pri petnajstih. V zrelih letih je za nekaj časa pletilke, kvačke in igle »odložila v kot«, ves material in pripomočke pa podarila društvu Šent. Z upokojitvijo pa je ljubezen do ročnih del ponovno oživela.

Marto Kernel ob skrbi za družino predvsem v toplejših mesecih zelo zaposlita tudi delo na vrtu ter skrb za najrazličnejše cvetje in grmovnice, vendar ne ustvarja le v zavetju svojega doma. Že pred leti se je aktivno vključila v ročnodelsko sekcijo Kulturno športnega društva Koče; v njej skupinica sovaščank združuje koristno s prijetnim. Pred epidemijo so se srečevale ob torkih zvečer, poleg skupnega veselja do ustvarjanja pa jim veliko pomenita tudi druženje in sprostitev. Prav s članicami te sekcije si je Kernelova leta 2019 v pivškem kulturnem domu ogledala razstavo ročnih del, ki so jo pripravile članice tamkajšnjega društva upokojencev, vključene v skupino za ročna dela. Ta skupina je pod okriljem Večgeneracijskega centra v Krpanovem domu pristopila k projektu *Hobotnica Slovenija*, v sklopu katerega so začele izdelovati terapevtske hobotnice za nedonošenčke v inkubatorjih. Ta izdelek je Kernelovo takoj prevzel in kot rojena Pivčanka je takoj našla stik tudi s članicami pivške skupine za ročna dela. Zdaj skupaj z njimi sodeluje v tem projektu za nesebično pomoč malim borcem in borkam. Začela je z izdelavo hobotnic, potem še meduz. Narejene morajo biti po točno določenih navodilih – iz 100 % bombaža in napolnjene s sintetičnim polnilom, ki je pralno vsaj pri 60 stopinjah Celzija. Potem je nabor svojih kvačkanih igrač zelo razširila. Motive zanje najde predvsem na internetu, prilagodi načrte in izbere ustrezne barve. Med igračkami najdemo različne medvedke in ovčke, žabo, stonogo, punčko, mušnico, žirafo, čebelico, pa tudi znana risana junaka – Disneyevo miško Minnie in rožnatega panterja ... Za najljubšo se ne more odločiti, saj je vsaka nekaj posebnega. Pove še, da potrebuje za izdelavo male rožnate meduzice »le« uro, za miško Minnie pa je morala kvačko intenzivno sukati kar osem ur. Kmalu je skupina nabor izdelkov in njihovih prejemnikov razširila. Igračke so začele izdelovati za tri otroške vrtce v občini Pivka, preteklo jesen pa so začele plesti tudi pletenine za stanovalce postojnskega doma upokojencev. Različne odejice, pleti, šali in rokavice s prsti oziroma brez njih so v času izida časopisa najverjetneje že prispeli na njihov naslov.

Martine ljubke kvačkane igrače polepšajo življenje številnih otrok, s svojo toplino pa prinašajo posebno sporočilo tudi starejšim ljudem.

Marta Kernel je zadovoljna, da lahko s svojimi izdelki olajša ali polepša življenje – bodisi tistim najbolj drobnim, ki se za življenje šele borijo, bodisi vrtčevskim otrokom, ki si z veseljem izberejo darovano igračko, saj ta v njih veliko bolj spodbuja domišljijo, ali starejšim, ki jim toplina volne, še bolj pa »toplina« sočloveka lepša vsakdan. Želi si, da bi se ročnih del v večjem številu »lotile« tudi mlajše generacije in tako še naprej negovale lepo tradicijo, ki so nam jo zapustile mame in babice. Zanjo je čas, ki ga posveti ročnim delom, pravzaprav srečen, darovan; takrat se umiriš in hkrati ustvariš nekaj lepega, zaključi.

Besedilo in fotografija: Alenka Čuk.

Boljša udeležba v preventivnem programu Dora, slabša v Zori

Tretji krog mamografije v okviru preventivnega programa Dora, ki se je v Postojni zaključil konec lanskega leta, prinaša spodbudne rezultate. Med marcem in novembrom so na preventivno mamografijo povabili 5.152 žensk iz občin Postojna, Pivka, Ilirska Bistrica in Cerknica, starih od 50 do 69 let. Vabilu se jih je odzvalo največ doslej, 71 %. Žal niso tako spodbudni rezultati odzivnosti v presejalnem programu za zgodnje odkrivanje predrakavih sprememb materničnega vratu Zora. Z 68,4-odstotno pregledanostjo se je postojnska občina uvrstila v zadnji del lestvice, med 212 občinami je pristala šele na 171. mesto.

»Od začetka izvajanja **programa Dora** v Postojni leta 2016 se je odziv žensk, ki pridejo na mamografijo, povečal s 54 % na 71 %. Veseli nas, da so ženske s postojnskega, pivškega, ilirskobistriškega in cerkniškega območja prepoznale program Dora kot kakovosten in da se ga redno udeležujejo tudi v času epidemije covida-19,« je povedala **vodja programa Dora mag. Kristijana Hertl, dr. med.**

Med vsemi 5.152 slikanimi ženskami so jih 119 povabili na dodatne preiskave na Onkološki inštitut v Ljubljano in pri 20 odkrili raka (podatek še ni dokončen, saj so nekatere ženske še v obravnavi). Mag. Hertlova poudarja, da je zdravljenje lahko zelo uspešno, če raka odkrijejo v začetni stopnji. Sicer so s slikanjem v mobilni enoti programa Dora v Postojni začeli v lanskem marcu. Začasno ga je prekinila epidemija covida-19, nadaljevali so ga konec maja, zaključili pa novembra.

Že od leta 2003 imamo v Sloveniji organiziran tudi **presejalni program za zgodnje odkrivanje predrakavih sprememb materničnega vratu Zora**. V zadnjem 3-letnem obdobju (na dan 30. 6. 2020) se je pregledanost v Sloveniji prvič v 15 letih zmanjšala pod ciljno vrednost 70 % – dosegla je 69,6 %, kar je tri odstotne točke manj kot leto prej (72,6 %). K slabšemu rezultatu so nedvomno prispevali ukrepi za zajezitev epidemije covida-19. V občini Postojna je bila 3-letna pregledanost na navedeni dan še nižja od slovenskega povprečja – le 67,5-odstotna. Lansko leto je bila pregledanost v naši občini 68,4 %, kar nas je med vsemi 212 občinami uvrščalo šele na 171. mesto.

Dr. Urška Ivanuš, vodja državnega programa ZORA in predsednica Zveze slovenskih društev za boj proti raku, poziva ženske, da tudi

Mobilna enota programa Dora je tudi v tretjem krogu slikanja v Postojni dobila svoje začasno mesto ob Bolnišnici za ženske bolezni in porodništvo.

v času epidemije covida-19 celostno skrbijo za svoje zdravje, upoštevajo dvanajst priporočil proti raku, se redno udeležujejo presejalnih pregledov pri ginekologu in se odločijo za cepljenje otrok proti HPV. Če je ženska cepljena proti HPV in se redno udeležuje presejalnih pregledov, je verjetnost, da bo zbolela za tem rakom, izjemno majhna. Še zlasti opozarja mlade ženske v starosti od 30–39 let, da ne pozabijo na lastno zdravje. V tej starostni skupini so namreč v času epidemije odkrili za 19 % manj predrakavih sprememb materničnega vratu. Neodkrite in nezdravljene bodo lahko napredovale v rak materničnega vratu. Vse prebivalce tudi poziva, da se cepijo proti covidu-19.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: arhiv Dore.

OKOLJEVARSTVO

Ribnik kmalu brez mulja in zlatih ribic

Postojnski ribiči so z veseljem sprejeli partnerstvo v projektu »Ureditev ribnikov na območju med Snežnikom in Nanosom«. Od tega si obetajo denar za ureditev Bajerja pri ribiški koči v Postojni. Dno ribnika zdaj prekriva debela plast mulja, v vodi pa poleg domačih vrst rib plavajo tudi nezaželene zlate ribice. Do konca leta se bo to spremenilo, saj bodo uredili in prilagodili invalidom tudi pot okoli ribnika.

Vrednost projekta je 65 tisoč evrov; zanj bo Evropski sklad prispeval skoraj 50 tisočakov. Malo manj kot polovica denarja pripada postojnski družini, preostanek pa vodilnemu partnerju – ilirskobistriški Kmetiji Kozlek. Operacija je bila izbrana na zadnjem, 5. pozivu regionalne akcijske skupine LAS med Snežnikom in Nanosom.

Po navedbah **predsednika Ribiške družine (RD) Postojna Martina Miklavca** je ribnik Bajer nastal pred stoletjem ob izkopavanju ma-

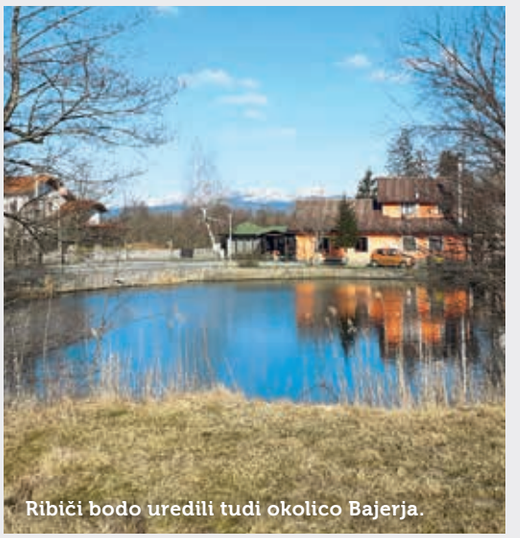
Ribiči bodo uredili tudi okolico Bajerja.

teriala za lokalno opekarno, skozi leta pa se je v njem nabiralo razpadlo rastlinje. »Tako je na dnu nastalo od 30 do 80 centimetrov mulja, zaradi katerega se rastline in živali ne morejo normalno razvijati,« opaža Miklavec.

Po njegovih besedah so v ribniku že pred leti poleg linja, amurja, rdečeperk, rdečeok in krapa našli veliko neavtohtonih rib, med njimi pajčolanko in zlato ribico, pa tudi želve. »Ribe so postajale vse bolj čudne, degenerirane,« pravi Miklavec, prepričan, da so ribe v bajer zanesli domačini, ko so prerasle domači akvarij.

Pred dvema letoma so zato jezero izpraznili in vse domorodne ribe začasno preselili v ribnik Grobišče, ostale pa odstranili ter naselili vanj linje in krape. A kot opažajo ribiči, se je zlata ribica ponovno pojavila in zdaj upajo, da se po čiščenju to ne bo ponavljalo. Preuredili bodo tudi okolico bajerja, saj sicer privablja številne domače in druge ribiče.

»Da bo bolj dostopen mladincem in invalidom, bomo okoli ribnika uredili makadamsko pot in postavili klopce,« napoveduje predsednik ribiške družine. Ta se lahko pohvali z največjim številom mladih članov v Sloveniji, saj je od 50 kar polovica mladih. Del projekta bo tudi posebna ponudba za turistične ribiče in sodelujoče na ribiških tekmovanjih. Tem bodo ponudili cenejši obrok v bližnjem lokalu.

Besedilo in fotografija: Mateja Jordan.

Spominsko obeležje rojaku Davorinu Boletu

Potem ko so v Kočah v preteklem letu za nekdanjo mlekarno ob večnamenskem igrišču uredili prostor za druženje, balinišče in peskovnik z igrali za otroke, smo lahko konec leta sredi vasi, tik vaške *štirne* (njeno gradnjo je leta 1862 omogočila Marija Kalister, rojena v Kočah) opazili spominsko obeležje. Posvečeno je koškemu rojaku Davorinu Boletu.

Na preprosti marmorni kocki je zapisano: »V Kočah se je rodil in mlada leta preživel slovenski prevajalec in publicist Davorin Bole.« V vasi, zdaj že v podrti *Martni hiši*, se je rodil leta 1833, umrl pa neznano kje v Rusiji, najverjetneje leta 1902. Sredstva za obeležje v višini 4000 evrov sta Krajevna skupnost Prestranek oziroma vas Koče pridobili iz okvira občinskega participatornega proračuna za proračunski leti 2020 in 2021.

Davorin Bole, kot je zapisano v *Primorskem slovenskem biografskem leksikonu*, je na Dunaju študiral klasično filologijo, tam prijateljeval z Erjavcem, Jenkom in s Tuškom, nato pa je študij opustil in v Ljubljani začel trgovati z žitom. Konec 60. let 19. stoletja ga ponovno srečamo na Dunaju. Za ljubljansko dramatično društvo je iz nemščine prevedel pet veseloiger; enodejanki *Mutec* in *Uskok* sta leta 1870 izšli v tisku. Konec leta 1870 je odpotoval v Rusijo in služboval kot srednješolski profesor, od tam pa je uredniku *Novic* v Ljubljano pošiljal prispevke, ki nakazujejo, »da je bil vnet pristaš carizma in sovražnik naprednih sil«.
Širšo lokalno javnost je na rojaka, predvsem pa na njegovo delo *Dragojila,* opozoril **Leon Kernel**. V svoji knjigi *Priimki in kraji na Pivki v preteklosti - Dragojila in Martin Krpan* je objavil besedilo te Boletove zgodovinske novele iz 16. stoletja. Leon Kernel je uspel identificirati avtorja (*Dragojila* je bila v več odlomkih sicer prvič objavljena leta 1864 v celovškem *Slovenskem glasniku*, avtor pa je tam označen le z začetnicama D. B.), hkrati pa osvetliti

Zaradi razmer, ki jih narekuje epidemija, slovesnega dogodka z odkritjem obeležja ni bilo.

tudi njegovo življenjsko pot. Sicer se novela odvija v nemirnih časih, ko so k nam vpadali Turki, takratne dogodke pa je ubesedil prav Davorin Bole.

Lanskoletno pobudo Kulturno-športnega društva (KŠD) Koče, da v vasi zberejo sredstva za nakup defibrilatorja, so vaščani z veseljem podprli. V kratkem času so zbrali potrebna sredstva, ob zaključku akcije pa je Kočance presenetila gesta Liste krajevnih skupnosti POPER za podeželje in mesto. Z donacijo so omogočili celoten nakup te prepotrebne naprave, ki izboljša možnost preživetja ob srčnem zastoju. V začetku februarja so defibrilator namestili na vidnem in dostopnem mestu na nov, manjši objekt ob novem igrišču. Če se vaščani ne bodo odločili, da jim sredstva vrnejo, bodo del teh namenili za poravnavo letne članarine, preostali znesek pa za projekte, ki jih bodo izbrali po postopku participatornega proračuna in bodo namenjeni izboljšanju kakovosti življenja v vaški skupnosti.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Nika Čuk.

Jame in kras letos v središču pozornosti

Mednarodna speleološka zveza obeležuje letos Mednarodno leto jam in krasa. To je pomembno tudi z vidika našega mesta, saj zveza domuje prav v Postojni. Celoletna iniciativa poteka pod geslom *Raziskujmo, spoznavajmo in varujmo*. Pomen krasa bodo na različne načine predstavili širši javnosti. Uvodni dogodek mednarodnega leta je potekal 26. januarja prek spleta.

»Ne dvomim, da se mnogi čudite, zakaj poveličujemo jame, in se sprašujete, kaj je kras. Namen mednarodnega leta je, da naučimo svet, kaj so in zakaj so za vse tako pomembne,« je pojasnil **predsednik Mednarodne speleološke zveze dr. George Veni** in uradno odprl Mednarodno leto jam in krasa. »Vsaka jama ima edinstveno okolje, edinstveno lepoto in edinstvene znanstvene podatke,« je dejala **pomožna sekretarka zveze Bärbel Vogel** v uvodu. Skupaj s kolegi je povabila k raziskovanju, spoznavanju in varovanju te pomembne naravne dediščine.

Mednarodna speleološka zveza je lani praznovala 55-letnico. Sestavlja jo 54 držav članic, od leta 2002 ima svoje prostore na Inštitutu za raziskovanje krasa v Postojni. Po kratki predstavitvi njenega delovanja je slovesnost popestrila s svojim **slavnostnim predavanjem dr. Nadja Zupan Hajna**, sicer blagajničarka zveze. Omenila je, da na kraških površinah živi približno 1,2 milijardi ljudi, na večini pa »običajno ni vode na površju. Kraška površina je kamnita, večinoma brez debele odeje prsti, zato je neprimerna za kultivacijo.« Temu pripisuje razlog za gospodarsko nerazvita kraška

Tudi Lenčkova jama v Bukovju ima edinstveno lepoto.

področja, ki obsegajo sicer petino celine. Kako lahko to krhko okolje zaščitimo? »Znanje in razumevanje sta osnova vseh dejavnosti za varovanje krasa,« je prepričana doktorica Zupan Hajna. To pa je z drugimi besedami cilj mednarodnega leta. Kraške fenomene in njihov pomen je strnila v sveže izdani knjigi Karst, Caves and People.
Predstavili so tudi prvo mednarodno jamsko žival leta, to so postali jamski hrošči. Prvi opisan jamski hrošč drobnovratnik je bil leta 1831 odkrit v Postojnski jami. Izpostavili so pomembno skrb za netopirje; ti so nehvaležno postali krivci za širjenje koronavirusa. Še več dogodkov bo potekalo čez celo leto.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Jurij Hajna.

Postojnčani imajo svojo skupino na Facebooku

Facebook je bogatejši za novo skupino – vanjo so vabljeni občani in občanke Postojne. Pobudnik Žan Kafol si je zamislil spletno skupnost, v kateri se delijo pomembna obvestila, zanimivosti o Postojni in lepe fotografije. Sicer pa se ta že sama lepo razvija, v mesecu in pol se je pridružilo približno 1400 oseb. Skupina Pstwjna skupaj z Javnim skladom za kulturne dejavnosti – območna izpostava Postojna vabi tudi k fotografskemu natečaju, s katerim si lahko prislužite lepe nagrade.

Člani skupine so sliko Ane Kaluža v prvem fotografskem natečaju izbrali za najboljšo.

Za nastanek skupine Pstwjna je bila kriva ravno pravšnja mešanica dolgčasa in slabega decembrskega vremena, pravi njen pobudnik **Žan Kafol**. Svoj prosti čas rad izkoristi za jadralno padalstvo, za to pa vremenske razmere niso vedno najbolj ugodne. Razmišljal je o podobni skupini, kot jo imajo na drugi strani Javornikov – imenuje se Cjrknška občina. Prav na novega leta dan je postavil postojnsko različico. Sprva je vanjo povabil le nekaj prijateljev, v nekaj dnevih pa se je hitro pridružilo kar 300 članov. Vabljeni so vsi občanke in občani ter simpatizerji Postojne, tudi postojnske Facebook strani. Sredi februarja so našteli približno 1400 članov. Lepo število ljudi za 16-tisočglavo občino.

»Razmišljal sem, na kakšen način bi lahko sprožil debato,« je dejal Žan. Ker se ljubiteljsko ukvarja s fotografiranjem, se je odločil kar za fotografski natečaj s simbolično nagrado. Člane skupine je spodbudil k fotografiranju Postojne v zimskem času in bil zadovoljen nad odzivom. Člani so nato sami izglasovali zmagovalno fotografijo Ane Kaluža; ta sedaj krasi naslovnico skupine. Ime Žana Kafola smo sicer opazili že pri lanskem fotografskem natečaju *Postojnske zgodbe v fotografijah*. »S fotografijo sem se začel ukvarjati pred kakšnimi 15 leti, ko mi je oče kupil prvega Canona,« pravi Žan in dodaja, da se mu je v zadnjem času spet povrnila motivacija za fotografiranje, pri tem pa mu je pomagala tudi skupina.

Januarja se je skupina preimenovala. Člani so se v anketi odločili za narečni zapis imena kraja, in tako si je skupina nadela ime *Pstwjna*. Žan si v njej ne želi tem, ki bi delile ljudi. Meni, da to ni prostor za politično razpravo. »Skupina se je morda začela na fotografski način, cilj pa je, da bi se pogovarjali na splošno – se pravi, kaj se dogaja v Postojni.« Namesto številnih slik sončnih zahodov naj gre za promocijo kulturnih prireditev, čiščenja okolice ali morda nekega dogodka za skupno dobro. Mogoče se bodo z njo domačini spletno povezali in pričeli odkrivati neznane lokalne kotičke ali pa le dobili kakšno informacijo iz manjših naselij občine. Skupina se že sama razvija v svojevrstno skupnost. Nekateri objavljajo svoje slikarske podvige, dogodivščine ob potepanju po lokalnih naseljih, drugi obvestila javnega značaja ali pohodniška vprašanja. »Takšne stvari, ki niso dovolj novičarske, se mi zdijo zanimive. Tudi kakšen izgubljen hišni ljubljenček, predmet, pogrešana oseba. Naj se obvešča ljudi. Toliko, da smo neka skupnost.« Žanovo pozornost je nedavno pritegnil tudi video posnetek odstranjevanja novoletne jelke s Titovega trga. »Se bomo samo pokazalo, kaj bi ljudje radi videli, o čem bi se radi pogovarjali,« je prepričan, nikakor pa ne podpira sovražnega govora.

Po prvem fotografskem natečaju so tudi drugi hitro izrazili zanimanje za sodelovanje. Zato so s postojnsko izpostavo Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti razpisali nov natečaj za ljubiteljske fotografe z naslovom *Skriti zakladi*, »da se spodbudi ljudi, naj gredo ven in poslikajo okolico«. Ustvarjalnost res ne pozna meja, ljubiteljski fotografi pa jo lahko najdejo tako v kulturni kot naravni dediščini naših krajev. Razpisni pogoji so objavljeni v skupini, sicer pa opozarjajo, da morajo fotografije poslati po elektronski pošti. Prispevki, objavljeni v skupini, ne bodo veljavni. Zmagovalne fotografe čakajo tudi lepe nagrade. Kar deset izbranih fotografij bo razstavljenih v postojnskih izložbenih oknih. Natečaj se zaključi 15. marca, zato le pohitite.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Ana Kaluža.

Iz nogometnega arhiva

Epidemija še vedno v veliki meri kroji naše življenje tudi na področju športa in rekreacije. Zato smo posegli v zgodovino postojnskega nogometa.

S staro fotografijo se bomo tokrat pomudili v sedemdesetih letih.

Letos naj bi domači NK Proteus svečano obeležil 100. obletnico prve nogometne tekme postojnskih nogometašev. V prvi prijateljski tekmi so se pomerili s pivško ekipo. Kmalu pa bo 50 let, odkar je nekdanji jugoslovanski prvoligaš Olimpija Ljubljana gostoval v Postojni in pred številnim občinstvom odigral na starem igrišču proti domačinom prijateljsko tekmo. Za Ljubljančane so zaigrali tudi trije tedaj najboljši slovenski nogometaši in nekdanji reprezentanti bivše države: Branko Oblak (stoji peti z desne proti levi), Danilo Popivoda (čepi povsem na levi) in Vili Ameršek (čepi povsem na desni).

Besedilo: Brane Fatur; fotografija: osebni arhiv Braneta Faturja.

Tudi letos v sodelovanje z društvi za zaščito, reševanje in pomoč

Ta teden je potekal podpis pogodb med Občino Postojna in društvi v sistemu zaščite, reševanja in pomoči. Omenjena društva Občina sofinancira vsako leto, saj na ta način lažje računa na njihovo polno pripravljenost v krizni situaciji.

V občini Postojna deluje šest takšnih društev in sicer taborniki iz rodu Rod kraških viharnikov, Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov STEG 1 Postojna, radioamaterji združeni v Radio klub Proteus Postojna, pripadniki GRS Ljubljana enota Postojna, Klub vodnikov reševalnih psov (KVRP) Postojna in Planinsko društvo Postojna. Z vsakim izmed njih se letno podpiše pogodba, na podlagi katere se društvu nameni nekaj sredstev za nakup in vzdrževanje opreme, izobraževanje, usposabljanje in ostale dejavnosti društva.

Obvestilo

Občina Postojna obvešča, da bo v začetku marca na spletni strani občine www.postojna.si objavljen **Javni razpis za dodeljevanje finančnih spodbud za pospeševanje razvoja podjetništva v občini Postojna za leto 2021** in **Javni razpis za dodeljevanje sredstev finančne pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Postojna v letu 2021.**

Občina Postojna je dne 15. 2 .2021 na svoji spletni strani objavila

Javni razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje izvedbe kulturnih projektov v občini Postojna v letu 2021.

- Rok za prijavo na razpis je **12. marec 2021**.
- Prijavo je potrebno oddati na obrazcih razpisne dokumentacije, ki si jo lahko zainteresirani prijavitelji natisnejo s spletne strani Občine Postojna ali pa jo prevzamejo v sprejemno-informacijski pisarni Občine Postojna. Dodatne informacije so na voljo v času uradnih ur na tel. št.: 05/728-07-23 ali na e-naslovu: martina.ivanovic@postojna.si.

Vse, ki trpite za razne simptome in težave tesnobnosti, depresije in drugih psihosomatskih motenj

VABIMO NA SKUPINE ZA SAMOPOMOČ.

Več informacij dobite na telefonu 031 643 782.

Predsednik društva Zlatko Jajčanin

Delovanje skupine finančno podpira tudi Občina Postojna

3CNC

ZAPOSLIMO odgovorne, proaktivne, pozitivne in timsko naravnane sodelavce za delo na 3- in 5-osnih CNC obdelovalnih centrih in v tehnologiji. Več o nas si lahko preberete na naši spletni strani www.3cnc.si. Vaš življenjepis in kratko motivacijsko ponudbo pričakujemo na naslovu zaposlitev@3cnc.si. V ponudbi navedite svojo smer izobrazbe, doseženo stopnjo izobrazbe ter delovne izkušnje na področjih in v letih.

Fotonatečaj »SKRITI ZAKLADI«

JSKD, Območna izpostava Postojna in facebook skupina PSTWJNA razpisujeta foto natečaj »SKRITI ZAKLADI«

Življenje, ki ga živimo že skoraj leto dni, nas je prisililo k drugačnemu opazovanju prostora, v katerem živimo. Poiščite skrite zaklade, najdite jih v naravi, v naravni in kulturni dediščini kraja in njegovi okolici.

Fotografije, ki so bile posnete v letošnjem letu, v največji resoluciji pošljite skupaj z izpolnjeno izjavo o avtorstvu in s svojimi podatki (ime, priimek, e-naslov) na elektronski naslov: fotonatecaj@kafol.net (SKRITI ZAKLADI) **najkasneje do 15. 3. 2021**.

Gospodarstvo Občine Postojna v letu 2020

Občina Postojna je v letu 2020 aktivno delovala na vseh sferah gospodarskega področja. Tako je s subvencijami spodbujala podjetništvo, priskočila na pomoč v kriznem obdobju ob epidemiji, nemoteno je potekala prodaja zemljišč v obrtnih conah in urejanje urbanistične dokumentacije za gospodarska območja občine, intenzivno pa je teklo sodelovanje z Regionalno razvojno agencijo (RRA) Zeleni kras in Podjetniškim inkubatorjem Perspektiva.

Na pomoč s subvencijami

Lani je Občina objavila javne razpise za spodbujanje začetnih investicij ter investicij v razširjanje dejavnosti in razvoj, za spodbujanje projektov inovacij, subvencioniranje stroškov za delovanje mladih podjetij ter spodbujanje investicij v izgradnjo proizvodnih ali obrtnih objektov ter objektov za izvajanje turistične ali razvojno-raziskovalne dejavnosti. Višina sredstev namenjenih za dodeljevanje finančnih spodbud je lani znašala 119 tisoč evrov.

Ker pa so se v letu 2020 zaradi epidemije določena podjetja znašla v težki situaciji, je bil sprejet Pravilnik o dodeljevanju finančnih spodbud za blaženje posledic epidemije, na tej podlagi pa objavljen javni razpis, za izvedbo katerega je bilo na voljo dodatnih 250 tisoč evrov.

Aktivno na področju urbanizma in nepremičnin

Lani in letos je Občina izvedla prodajo več zemljišč tako v Obrtni coni (OC) Prestranek kot OC Veliki Otok.
Občina Postojna trenutno vodi tudi dva postopka priprave in sprejema OPPN za gospodarske cone. Veseli nas, da zaznavamo večje povpraševanje tako po prostih zemljiščih kot tudi po prostih objektih, ki bi omogočali selitev sedeža podjetij v našo občino, saj se zavedamo, da to prinaša tudi nova delovna mesta za naše občane.

S podjetništvom z roko v roki

Za dodatno spodbudo podjetnikom in ostalim poslovnim subjektom je Občina letos z RRA Zeleni kras sklenila pogodbo o izvajanju podpornih aktivnosti za pospeševanje razvoja podjetništva v občini Postojna.

Aktivnosti pa intenzivno potekajo tudi v Podjetniškem inkubatorju Perspektiva. V delo inkubatorja je bilo lani vključenih 700 udeležencev, izvedenih 27 dogodkov, več intenzivnih individualnih programov inkubiranja ter en predinkubacijski program v okviru natečaja Naša perspektiva 2020.

S pomočjo naštetega so nastala tri nova podjetja, ki so še nadaljnje vključena v programe inkubatorja z namenom pospeševanja njihove rasti, 15 podjetij pa nadaljuje aktivnosti v predinkubacijskem procesu.

Marijanu Tislju v spomin

V koronačasu se je tiho in skoraj neopazno poslovilo veliko naših svojcev, prijateljev, sosedov in sokrajanov, saj jih zaradi omejitev žal nismo mogli pospremiti na zadnji poti. V januarju je v 79. letu sklenil svojo življenjsko pot tudi Postojnčan Marijan Tiselj.

Marijana smo si »lastili« na več koncih. Iz rodne Dolenjske ga je pot odvedla na šolanje v Ljubljano, priložnost za zaposlitev v Javorju pa leta 1961 v Pivko. Zagotovo je tam »pognal korenine« zaradi ljubezni. Njegovo srce je osvojila domačinka Anka in svojo ljubezen sta okronala s sinom in hčerko. Po nekaj letih bivanja v Pivki se je družinica preselila v svoj topel dom v Postojno. Kot mož, oče in dedek je neizbrisljivo zaznamoval življenje svojih najdražjih, hkrati pa je kot gospodarstvenik, družbeno angažiran človek in športnik pomembno sooblikoval življenje v naših krajih.

Vojna mu je že v otroštvu odvzela očeta. Mama je tako ob trdem delu skrbela za štiri otroke. Vendar sta njena ljubezen in povezanost družine očitno zasenčila materialno pomanjkanje, saj so bili Marijanovi spomini na otroštvo lepi. Po končani srednji tehnični šoli v Ljubljani (smer lesarstvo) je dobil kot Javorov štipendist tudi priložnost za prvo zaposlitev. Podjetje mu je (seveda ob delu) omogočilo nadaljnje izobraževanje na fakulteti. Hitro je napredoval na vse zahtevnejša delovna mesta, leta 1977 pa kot glavni direktor pristal na čelu takrat skoraj 2000-članskega podjetja. Javor je postal pod njegovim vodstvom največje slovensko lesnopredelovalno podjetje, usmerjeno na zahtevne tuje trge, v tehnološki razvoj in v povezovanje panoge. Marijan se je vedno angažirano zavzemal tudi za boljše pogoje življenja v naši skupnosti. Zato je Javor pod njegovim vodstvom močno zaznamoval družbeni standard, zlasti s stanovanji za zaposlene in krediti za stanovanjsko gradnjo, z možnostmi izobraževanja, s podporo pri osrednjih občinskih naložbah – na primer v bolnišnico,

zdravstveni dom, šole ... ter šport in kulturo. Od konca leta 1990, ko je zaključil svojo poklicno pot v Javorju, pa do upokojitve je bil direktor postojnske območne enote Gospodarske zbornice. Tudi zbornico je zaznamoval s svojimi izkušnjami in znanjem in ne nazadnje s svojo osebno noto.

Za svoje delo je prejel več državnih priznanj, med drugimi zlato plaketo jugoslovanske gospodarske zbornice za dosežke na področju gospodarstva in red dela s srebrnim vencem. Postojnska občina pa ga je nagradila s priznanjem 23. april.

Marijan Tiselj je bil tudi športnik, že v mladih letih uspešen metalec diska, krogle in kladiva, celo član jugoslovanske državne reprezentance v eni od mlajših kategorij. Aktiven je ostal celo življenje, v zadnjem obdobju predan tarokist (član ŠD Epic) in balinar.

Verjamem, da smo ga zaradi vseh omejitev vsaj v mislih pospremili na pot k večnemu počitku mnogi ljudje – z iskrenim spoštovanjem in s hvaležnim spominom na srečevanja, ko nam je že s stiskom rok ali z iztegnjeno čez ramo osvetlil dan. Tudi najbolj vljudnostna vprašanja, ki si jih ljudje izrekamo ob srečanjih, so pri Marijanu zvenela globoko iskreno. Vsi, ki smo ga poznali, smo čutili, kako rad ima ljudi, ker je to preprosto izžareval. Niso mu bili mar statusi posameznikov, pač pa srčnost. In zato ga bomo – kljub njegovi pomembni poklicni poti in številnim priznanjem, ki jih je prejel za svoje delo – ohranili v spominu predvsem kot Človeka – Človeka z veliko začetnico, Človeka v najbolj žlahtnem pomenu besede.

Ester Fidel

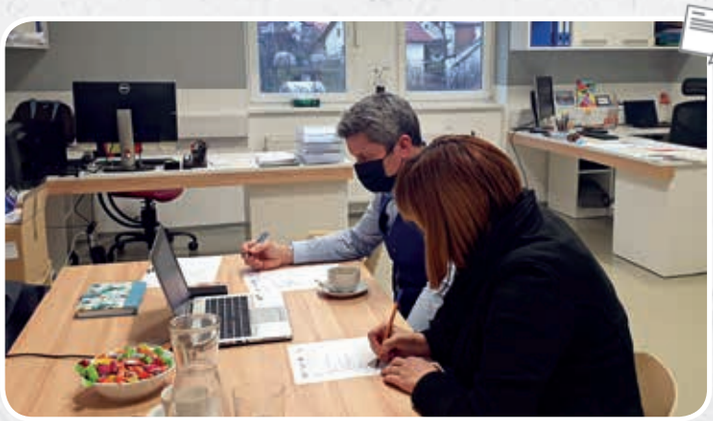

Mladi se potegujejo za nastop na tekmovanju Popri

V sredo, 3. februarja, so svojo podjetniško izvirnost izkazali mladi. Na dogodku »PITCHAJ« - predstavi idejo! so tri skupine (osnovnošolci, srednješolci in študentje) predstavile razvoj svojih poslovnih idej, ki so jih zagnali na start up vikendu v oktobru 2020 pod okriljem Podjetniškega inkubatorja Perspektiva (PIP). Svojo podporo mladim, ki se spogledujejo s podjetništvom, je izkazal tudi župan Igor Marentič.

S predstavnicama PIP Ano Širca in Jano Nadoh Bergoč je župan predstavljal strokovno komisijo, ki je prisluhnila izvirnim in raznolikim prototipom mladih podjetnikov. Komisija je v vseh treh idejah prepoznala velik potencial za razvoj in nadaljevanje podjetniške poti v našem prostoru in tudi širše, zato je vse tri podjetniške ekipe mladih spodbudila, da svoje podjetniške ideje gradijo naprej, se pogumno vključijo na tekmovanje POPRI ter tudi ostale aktivnosti in programe, ki jih za mlade snuje PIP. Vabilo velja tudi vsem mladim, ki se letos v podjetniške aktivnosti niso vključili.

V Podjetniškem inkubatorju Perspektiva že načrtujemo nov program za šolsko leto 2021/2022 in vabimo vse zainteresirane, da se pridružijo pobudi. Za vse informacije je na voljo Dolores Keš (dolores@inkubator-perspektiva.si, 031 602 186).

Spletna konferenca Erasmus+

Podružnica s prilagojenim programom OŠ Miroslava Vilharja že drugo leto sodeluje v mednarodnem projektu Erasmus+ skupaj z OŠ Rakek ter OŠ Grindskolan na Švedskem. Projekt nosi naslov *Inclusive learning with high expectations*. Njegov glavni namen pa je spodbuditi učence s posebnimi potrebami k vključevanju v domače okolje ter izmenjava dobrih praks med šolami.

Ker smo bili zaradi epidemije primorani odpovedati fizične izmenjave med šolami, smo se odločili, da jih prestavimo na splet. Tako smo izvedli prvi del spletnega izobraževalnega dogodka za učitelje. Po uvodnem nagovoru ravnateljev vseh vpletenih šol sta sledili dve strokovni predavanji. Dr. Leonida Zalokar, ravnateljica Strokovnega centra Planina, je predstavila svoja dognanja in metode učinkovitega spoprijemanja za uspešno delo z otroki in mladostniki z vedenjskimi, čustvenimi in osebnostnimi motnjami v razvoju. Gospod Albin Falkmer, direktor za stike z javnostjo v švedskem podjetju Samhall, pa je predstavil uspešno zaposlovanje odraslih oseb s posebnimi potrebami, ki temelji na principu zmožnosti, ki jih vsak kljub svojim primanjkljajem nosi s seboj.

Drugi del dogodka bo potekal konec marca, ko bomo podrobneje predstavili naše šolske sisteme, usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter predvsem podelili primere dobrih praks.

Saša Pivka

Slovesnost ob 76. obletnici sajevške tragedije

KO ZB za vrednote NOB Hruševje se je v manjšem številu svojih članov udeležila krajše spominske slovesnosti ob 76. obletnici sajevške tragedije. Zbrane je pozdravil predsednik organizacije Rado Škerjanc, v kulturnem programu so sodelovali člani skupine Amaterji iz Rakulika, govornica Branka Černigoj in pesnica Ana Horvat.

Slovesnost je potekala v spomin na žalostni januarski dogodek leta 1945, ko je v Sajevčah pod nemško roko izgubilo življenje sedem borcev Sočanovega bataljona s štiriindvajsetletnim komandantom Ivanom Klobučarjem–Sočanom na čelu. Domačini so padle borce pokopali, za ranjence pa so poskrbele domačinke in dr. Franc Ambrožič, partizanski zdravnik.

KO ZB za vrednote NOB Hruševje

Naš odziv v okoliščinah epidemije COVID - 19

Epidemija je globoko posegla v naša življenja. Prikrajšani smo za ukvarjanje z različnimi aktivnostmi, dejavnostmi soočeni smo z raznimi omejitvami. Pri mnogih ljudeh takšne okoliščine povzročajo duševne stiske, občutke strahu, žalosti in nemoči. Te stiske posamezniki običajno lahko prebrodijo, včasih pa lahko sprožijo dolgotrajnejšo duševno bolezen.

Pomembno je, da smo pozorni na prepoznavanje svojih občutkov in hkrati na prepoznavanje stisk naših bližnjih. Če opažamo spremenjeno vedenje, je pomembno, da o tem spregovorimo. V kolikor smo sami in nimamo nikogar, je na voljo brezplačna telefonska številka **080 51 00,** kjer so za pogovor na voljo strokovnjaki s področja duševnega zdravja.

V primeru da se nam zdravstveno stanje zaradi duševne bolezni močno poslabša oz. prepoznamo, da ima naš bližnji resne duševne zdravstvene težave, je pomembno, da poiščemo pomoč v ambulanti nujne medicinske pomoči, pri specialistu psihiatru, psihologu ali pa se obrnemo na enoto Centra za socialno delo. Ta bo posameznika, ki potrebuje pomoč usmeril v ustrezno institucijo oz. mu pomagal poiskati pomoč in rešitev.

Imejmo pa v mislih, da bo epidemija minila, da nikoli nismo sami, pogovarjajmo se z bližnjimi in družino. Medsebojne stike imamo lahko na različne načine, bodimo si v pomoč in podporo, vzdržujmo dnevno rutino, privoščimo si zadostno količino spanca in počitka, preživljajmo čas v naravi in usmerjajmo pozornost na pozitivne vidike. **Poiščimo pomoč, v kolikor je stiska res huda ter najpomembnejše - ostanimo zdravi.**

Janez Tušar, CSD Primorsko-Notranjska

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE
FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Obsežna nadgradnja mobilne aplikacije eDavki

Največja novost: prek mobilne aplikacije eDavki lahko po novem poslujete s Finančno upravo v imenu drugih zavezancev.

Pomembno: Dostop do profila poslovnega subjekta je zastopniku omogočen samodejno. Dostop do profila druge fizične osebe pa temelji na zunanjem pooblastilu, ki ga je z Vlogo za zunanje pooblaščenje ena fizična oseba dodelila drugi fizični osebi.

Nadgrajena aplikacija prinaša še naslednje novosti:

- Dopolnjeno glavno stran
- Dopolnjen meni aplikacije
- Zakoniti zastopnik poslovnega subjekta in pooblaščenec fizične osebe prejemata obvestila in potisna obvestila.
- V koledarju so prikazani splošni, zavezančevi in zastopančevi individualni dogodki.
- Omogočeno deljenje dokumentov in obvestil zunaj aplikacije eDavkov.
- Dopolnitev v delu kontakti in lokacije.

Zahvala donatorjem Zavoda Sopotniki

Zavod Sopotniki v občini Postojna od marca 2018 nudimo brezplačne prevoze za starejše občane v sodelovanju z Občino Postojna in na ta način omogočamo, da se starejši samostojno odpravijo od doma in imajo zagotovljene pogoje za aktivno ter družabno preživljanje časa.

Storitev se izvaja tudi v sodelovanju z lokalnimi podjetji, ki se vključujejo v okviru donatorstva, njihova podpora pa je nepogrešljiva in neizmerno dragocena.

Podjetje Sawal d.o.o. nam v brezplačen najem daje vozilo Opel Zafira. Štorja pod Stopnicami, Picerija Minutka in Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna nudijo prostovoljcem, ki dnevno opravijo tudi polnih 8 ur dela, vsak dan toplo malico. Od začetka delovanja do izteka leta 2020 nas je z malicami podpiralo tudi gostinsko podjetje Bar Bor. Time Out Caffe in Bar Cappuccino pa prostovoljcem Sopotnikov nudita topel napitek, kadar se na svoj prostovoljski dan oglasijo pri njih.

Podjetja se na naš poziv za sodelovanje odzovejo z veliko mero posluha za potrebe starejših. To so dejanja, ki nas ženejo naprej in nam dajejo potrditev, da delamo dobro in smo lahko še naprej ter še bolj uspešni pri izvajanju prevozov! Hvala, da ste z nami Človek Človeku Sopotnik!

Zavod Sopotniki

komus
Pogrebne storitve
V TEŽKIH TRENUTKIH ŽALOVANJA,
OB IZGUBI NAJBLIŽJEGA,
SMO VAM V POMOČ S PRIJAZNO BESEDO IN
CELOSTNO ORGANIZACIJO ZADNJEGA SLOVESA
NUDIMO VAM POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE
- ureditev dokumentacije, prevozi in priprava pokojnika (doma in v tujini)
- izkop in priprava groba, priprava poslovilne vežice
- klasični in žarni pogrebi, ter raztros pepela na pokopališču
- ekshumacija
- organizacija pogrebne svečanosti
- žalno cvetje, objava osmrtnic
- pevci, trobentač, poslovilni govor
- pogrebna oprema
- urejanje grobov
DODATNE INFORMACIJE: KOMUS d.o.o
Jeršice 3, Postojna, Dežurna št.: 041 377 294
Tel.: 05 726 55 47, e-mail: komus@komus-po.si

Vodnik dogajanja v občini Postojna

4. marec 2021

20:00 **Dušica Kunaver: SLOVENSKA LJUDSKA PESEM IN NJENA SPOROČILA - ob petju poslušalcev**
Zavod Znanje, Točka moči Postojna
Dogodek poteka preko ZOOM

8. marec 2021

Marica Batis: POGLEDI IN RAZGLEDI
OI JSKD Postojna
Razstava fotografskih del
Knjižnica Bena Zupančiča Postojna

19:00 **Jana Pečečnik: KAKO PODPRETI ŽENSKO UMETNICO**
Zavod Znanje, Točka moči Postojna
Prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si
Dogodek poteka preko ZOOM

12. marec 2021

20:00 **Emil Ledenko: LEDENI IZIV – PRESEŽI SAM SEBE**
Zavod Znanje, Točka moči Postojna
Prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si
Dogodek poteka preko ZOOM

15. marec 2021

20:00 **KAKŠNO REALNOST ŽELIM ŽIVETI?**
Zavod Znanje, Točka moči Postojna
Vodi Nina Vanita Hočevar.
Prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si
Dogodek poteka preko ZOOM

16. marec 2021

17:30 **Samo Fidel: KAJ JE INSULINSKA RESISTENCA**
Zavod Znanje, Točka moči Postojna
Prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si
Dogodek poteka preko ZOOM

18. marec 2021

20:00 **Dušica Kunaver: STARODAVNI SLOVENSKI PRAZNIKI SONCA**
Zavod Znanje, Točka moči Postojna
Prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si
Dogodek poteka preko ZOOM

19. marec 2021

17:00 **ACCESS IZMENJAVE**
Zavod Znanje, Točka moči Postojna
Delavnica poteka osebno ali po zoomu, odvisno od situacije.
Prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si
Zelena dvorana Postojna ali preko ZOOM

22. marec 2021

17:00 **SPOROČILO VODE IN VESOLJA**
Zavod Znanje, Točka moči Postojna
Delavnica poteka v naravi.
Vodi jo Jana Pečečnik. Prijave sprejemamo na: tocka.moci@zavod-znanje.si
V naravi. Lokacija bo znana naknadno.

30. marec 2021

17:30 **HUJŠANJE »BREZ NAPORA«**
Zavod Znanje, Točka moči Postojna
Interaktivna delavnica, če bo pa mogoče pa v živo z istočasnim prenosom preko spleta. Izvaja Samo Fidel.
Zelena dvorana Postojna ali preko ZOOM

Vsak torek

8:00 **JUTRANJA TELOVADBA ZA VSE GENERACIJE - ob upoštevanju NIJZ predpisov**
Zavod Znanje, Točka moči Postojna
Zelena dvorana Postojna

Vsak torek in četrtek

9:00 **DRUŽENJE NA DALJAVO Po postojnskih poteh**
Zavod Znanje, Točka moči Postojna
Dogodek poteka preko ZOOM

Pogrebne storitve
KSP D.D. SEŽANA
POSLOVNA ENOTA POSTOJNA,
Kosovelova ulica 1, 6230 Postojna
tel: 00386 (0)5 73 11 242, gsm: 00386 (0)65 555 750

V okviru izvajanja pogrebne dejavnosti vestno izpolnjujemo temeljno poslanstvo, ki vključuje dovršeno organizacijo in izvedbo pogrebne slovesnosti, brezpogojno predanost, ki sloni na profesionalnem in spoštljivem odnosu do rajnika ter tenkočutnem pristopu do žalujočih.

24h dežurna številka:
00386 (0)65 555 750

ksp d.d. sežana
PE Postojna

ASFALTI plus
Asfalti plus, nizke gradnje, d.o.o.,
Šmihel 7, 6257 Pivka, Slovenija
asfalti.plus@gmail.com, M: 041 740 514

IZVAJAMO NASLEDJA DELA:

- asfaltiranje (rezkanje, ročno, strojno)
- novogradnja javnih in zasebnih prometnih površin (cest, pločnikov, dvorišč...)
- ureditev zunanje okolice objektov
- izdelava odvodnjavanj, drenaž, fekalne, meteorne kanalizacije...
- rušitvena dela
- zemeljska pripravljalna dela
- izdelava škarp in kamnitih zložb

Kontakti: tel: **+386 41 740 514**

mail: **asfalti.plus@gmail.com**

Agrotrgovina »Tržaška«
Šajn Jožica s.p., Tržaška cesta 43, Postojna

AVTOR: MATEJ MISLEJ
ZNAMKA ITALIJANSKIH LUKSUZNIH AVTOMOBILOV
SPLETKA, NAKLEP
PRAVOSLAVNI ŽUPNIK
TANEK LIST IZ ALUMINIJA
ZNAK LEPEGA VEDENJA
RAVEN, STOPNJA
LETOVIŠKI KRAJ NA OTOKU PAŠMANU
NEKDANJI GORIŠKI MESNOPREDELOVALNI OBRAT
RAČUNALNIŠKA PISAVA
GRŠKA ČRKA
SNOV, KI POSPEŠUJE PRESNOVO, POŽIVILO
NABOJI ZA STRELNO OROŽJE, MUNICIJA
FILM Z ITO RINO
SPREDNJI DEL TRUPA
VRSTA LITERARNEGA USTVARJANJA
SLOVENSKI KOLESAR POGAČAR
SLOVENSKA PESNICA ŠKERL
PREDAVANJE S PRAKTIČNIMI VAJAMI
NASELJE PRI CERKNICI
KRAJ PRI LJUBLJANI
TEKMOVALNA SKUPINA ŠPORTNIH MOŠTEV
SPODNJI DEL VRAT
OZEK USNJEN TRAK
KOŽNA GUBA, KI POKRIVA OKO
ŠVIC.-FR. PISATELJ (CLAUDE)
POZITIVNA ELEKTRODA
POMLADNI MESEC
STAS
TANČICA, PAJČOLAN
ČEBELI PODOBNA ŽUŽELKA
IZOLACIJA
MINERALI VELIKE TRDOTE IN LEPIH BARV
VOZILO Z ENIM SEDEŽEM
SAD OLJKE
NIZOZEMSKA JADRNICA Z RAVNIM DNOM
VIOLINA
ČETRTA DIMENZIJA
SKELET
VOJAŠKI PAS
PARADIŽNIKOVA OMAKA
ZIDAK
ČRTA NA ZAČETKU NOTNEGA ČRTOVJA
PREPREKA
ZAPOREDNI ČRKI
PASTIRSKI PES
PALICA ZA ČIŠČENJE PLUGA
GOROVJE V BOLGARIJI
RAZSTAVNA PLOŠČA
IZRAELSKI PREROK
SESTRIN MOŽ
ČLOVEK Z VELIKIMI OČMI
LUDOLFOVO ŠTEVILO
PESEM
STRAST, POŽELENJE
HITER PRIJEM Z ZOBMI
ZNAČILNA OBLIKA
CESTNO VOZILO
KRILO RIMSKE KONJENICE
PIVSKI VZKLIK
SOKRATOV TOŽNIK
IRIDIJ
REKA V SLOVENIJI
FORDOV MALI AVTO
CIGARETNI OGOREK
PLATINA
NAUK O PRIPRAVLJANJU JEDI
JUŽNOAMERIŠKA DOMAČA ŽIVAL
GRENKI ZELIŠČNI LIKER
SEVERNOAMERIŠKI INDIJANEC
DESTILAT PREMOGA, TER

Agrotrgovina na Tržaški c. 43 v Postojni nudi veliko izbiro semen, gnojil, zaščitnih in fitofarmacevtskih sredstev ter sadik sadnega drevja, zelenjave in cvetja, v vinotoču pa vino slovenskih proizvajalcev. Vabljeni!

Agrotrgovina podarja tri nagrade

1. nagrada: **bon v vrednosti 40 evrov**;
2. nagrada: **bon v vrednosti 30 evrov**;
3. nagrada: **bon v vrednosti 20 evrov**.

Geslo nagradne križanke na osenčenih poljih in svoj naslov pošljite na dopisnici na naslov Postojnski prepih, Ljubljanska c. 4, 6230 Postojna ali na e-naslov postojnski.prepih@postojna.si **najkasneje do 9. marca**. Med pravilnimi rešitvami križanke bomo izžrebali tri nagrajence.

Izžrebani nagrajenci januarske številke:

1. nagrado (sadje in zelenjava v vrednosti 40 evrov) prejme **NADA HREŠČAK**, Dilce 43, 6230 Postojna;
2. nagrado (sadje in zelenjava v vrednosti 30 evrov) prejme **URŠKA LETIČ**, Tržaška 24 a, 6230 Postojna;
3. nagrado (sadje in zelenjava v vrednosti 20 evrov) prejme **BOGDAN KOBAL**, Slavinje 3, 6225 Hruševje.

Nagrajenci naj se z osebnim dokumentom zglasijo v prodajalni »Sadje-zelenjava Erika« (Tržaška cesta 12).

Iz foto albuma družine Brgoč iz Žej

Pravzaprav se niti ne spomnim, kdaj sva se z Vero Brgoč srečali prvič, so se pa najine poti konkretneje prepletle v prvi polovici 90. let. Leta 1994 sva obe postali članici novoustanovljenega Društva TIGR Primorske, Brgočeva pa je bila tudi ena od pobudnic za njegovo ustanovitev. Le nekaj mesecev kasneje je v Postojni začel izhajati mesečnik Prestop. In prav Brgočeva je v Notranjski muzej pripeljala urednico Ester Fidel. V gradivu, ki ga muzej hrani, in v vsebinah, s katerimi s(m)o se muzealci ukvarjali, je videla potencial, ki bi utegnil obogatiti časopis. Takrat so se najine poti dokončno spletle in sodelovali sva praktično do njene smrti leta 2012. Ne le s svojim raznovrstnim delom, tudi z nasveti in s pogovori, pa seveda tudi z gradivom, ki ga je posedovala, je v veliki meri usmerila moje nadaljnje delo.

Že ko sem prvič vstopila v njeno »knjižnico«, kot je sama imenovala svoj delovni prostor, me slednja ni pustila ravnodušne. Tam je Vera razmišljala in ustvarjala, spet drugič je prostor napolnjeval živahen pogovor, saj so jo tudi potem, ko se je upokojila, pogosto obiskovali njeni nekdanji kolegi, učenci in prijatelji, ali pa se je prav tam odvila katera od številnih ur inštrukcij, s katerimi je pomagala generacijam šolarjev. Mene sta presenetili predvsem zares bogata knjižnica in množica avdiokaset –zlasti tistih, ki jih je tekom let posnela na svojih številnih raziskovalnih poteh (nekajkrat sem se ji tudi sama pridružila) in tako ohranila razna dragocena pričevanja domačinov. Tam so bile mape s časopisnimi izrezki, osnutki besedil v rokopisu in tipkopisu ter zapisane poslovilne besede, ki jih je na poslednji poti namenila mnogim prebivalcem vasi na Prestranškem. Tam je bila tudi množica fotografij, nekatere urejene v foto albumih, druge pa v kartonskih škatlah, kjer so »čakale«, da jih uredi.

Rojena je bila v kmečki družini v Hruševju. V negotovih časih, ki jih je dodatno razburkal še naraščajoči fašizem, so jo starši komaj štiriletno zaupali v varstvo starim staršem ter stricu in teti v Žejah. Tam so jo, kot je sama velikokrat poudarila, sprejeli s toliko topline, »da sem bila takoj njihova«. Že kot otrok je občutila neizprosen boj za pravice in preživetje Slovencev, hkrati pa spoznavala in negovala v tistih časih prepovedano slovensko besedo. Kaj hitro je uvidela, da je biti Slovenec vrednota, za katero se je treba boriti. Na Prestranku je obiskovala italijansko osnovno šolo, nato meščansko v Postojni. Po končani vojni je izobraževanje nadaljevala na pedagoških tečajih, potem pa na pedagoški akademiji diplomirala iz slovenskega in italijanskega jezika. Poklicna pot jo je iz enooddelčnice v Palčju ponovno pripeljala na Prestranek, kjer je kot učiteljica in kasneje ravnateljica službovala polnih 30 let. Ob delu je našla čas za sodelovanje v različnih društvih, pripadnost domačemu okolju pa je izkazovala z neutrudnim raziskovanjem in zbiranjem drobcev iz lokalne zgodovine. Krona njenega dolgoletnega dela je obsežna pripoved o resničnih ljudeh in njihovem življenju, o članih žejske tigrovske trojke (eden od članov je bil tudi njen stric Jakob Semec) in njihovem času. Izšla je leta 2007. Knjiga obsega 178 strani, z njo pa se je poklonila tudi vasi in pravzaprav vsaki družini v Žejah. V knjigi tako najdemo zanimivo zgodbo, o kateri se je med Žejanci in prebivalci okoliških vasi še dolgo govorilo. To je zgodba o dveh dogodkih, ki ju je povezalo naključje: o največjem požaru v vasi in tudi o tem, kako so v Žejah »delali denar«. Žeje so na nedeljo, na sv. Ivana leta 1922, zagorele. V požaru so pogorele skoraj vse s slamo krite hiše. Vaščanom so prihiteli na pomoč gasilci iz Slavine, Postojne in Št. Petra, pa tudi karabinjerji. Naključje je hotelo, da so prav oni reševali *Drkcovo* hišo. Na *Mrave*, sosednji travnik, so pomagali znositi vse, kar so lahko rešili – tudi »čuden stroj«, ne da bi vedeli, zakaj so ga *Drkcovi* uporabljali. To je bila skrbno varovana skrivnost *Drkčevih* fantov. Jernej, eden od sinov, ki je služboval v Postojni, se je povezal z bančnim uradnikom (po rodu iz Cerknice), ki je delal v eni od beograjskih bank. Dogovorila sta se, da bodo v Žejah tiskali ponarejen jugoslovanski denar. Stroj so med prvo svetovno vojno ukradli v Beogradu, prevoz v Žeje je organiziral omenjeni bančni uradnik, Jernej pa ga je prevzel v Št. Petru. Postavili so ga v izdolben zid v hramu in ga zakrili, denar pa je tiskal »Jugoslovan«. Tako so takrat namreč imenovali vsakega, ki je prišel z druge strani meje. V paket zavite bankovce so na Prestranku pomešali med ostali tovor v poštnem vagonu, na drugi strani meje pa je paket na eni od postaj prevzela načelnikova služkinja. Ponarejevalcem so v Jugoslaviji prišli na sled finančni uslužbenci, saj so posumili v dvojne serijske številke bankovcev. Sprožili so preiskavo, sledi pa so po dolgem času pripeljale do *Drkčevih*. Posledice so bile hude; sinovi in hčere so zbežali v Ameriko, mater so za šest mesecev zaprli, posest je zasegla italijanska banka, domačija in kovačija pa sta čez čas dobili nove lastnike.

Danes nad Verino bogato zapuščino skrbno bdita njeni hčerki Jana in Martina, saj se zavedata pomena mamine dediščine. Tudi zgoraj omenjene fotografije so njen pomemben delček.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografiji: arhiv družine Brgoč.

Mladi iz Žej na *Klenjnovem* zidu leta 1938; druga z leve je Vera Berne, kasneje poročena Brgoč.

Pred hišo pri *Kotovskih* (Semec) v Žejah. Z leve: sin Jakob, oče Franc, mati Katarina in sestra Frančiška.